МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2020-2024 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН СУМАНД ХАМААРАЛТАЙ ЗОРИЛТЫН ХЭРЭГЖИЛТ

2022.06.16 Хуурч

ЗГҮАХ-т тусгагдсан зорилт	№	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага	Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр (сая төгрөг)	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ эх үүсвэр) Он		Хэрэгжилтийн хувь
						Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Хүрсэн түвшин, үр дүн	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
НЭГ. КОВИД-19 ХАЛДВАРТ ЦАР ТАХЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ БОДЛОГО								
1.1. "Ковид-19" халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.								
1.1.1."Ковид-19" халдварт цар тахлын үед иргэн, аж ахуйн нэгжийг дэмжих арга хэмжээг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	1	Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийн цар тахлын үеийн нэмэгдлийг 2020 оныг дуустал үргэлжлүүлэн олгоно.	2020-2021	Сангийн яам		-	МУЗГ-ын тогтоолоор 2020 оныг дуустал хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийн цар тахлын үеийн нэмэгдэл 1000000 төгрөгийг олгосон.	100%
	2	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн хөнгөлөлтийг 2020 оны 10 дугаар сараас хойш хэсэгчлэн үргэлжлүүлнэ.	2020-2021	Сангийн яам		-	2022 оны эхний хагас жилд аж ахуйн нэгж байгууллага 33, сайн дурын даатгалд хамрагдаж байгаа 82 иргэн байна.	70%
	5	Аж ахуйн нэгж, хувиараа хөдөлмөр	2020-2021	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын		Мэдээлэл сурталчилгааг тогтмол хийж,	Улс, аймаг, сумын Онцгой комиссоос үйл ажиллагааг нь хязгаарлаагүй аж ахуйн нэгж,	100%

		эрхлэгчдэд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, ариун цэвэр, халдваргүйн горимыг хангахад шаардлагатай мэдээлэл, сурталчилгаа хийх, сургалт зохион байгуулах замаар ажлын байраа хадгалах, орлоготой байх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.		яам		сургалт зохион байгуулна.	хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчид халдвар хамгааллын дэглэмийг баримтлан хэвийн горимд ажиллаж байна.	
“Ковид-19” халдварт цар тахлын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, бэлэн байдлыг хангахтай холбоотой төсвийн санхүүжилтийг нэмэгдүүлнэ:	2	Цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх, хариу арга хэмжээ авахад зориулсан санхүүжилтийг боломжит хэмжээгээр нэмэгдүүлнэ.	2020-2021	Эрүүл мэндийн яам		Хариу арга хэмжээ авах, эмнэлгийн бэлэн байдлыг хангахад шаардлагатай 17 долоо хоног буюу 120 өдөр (4 сар)-ын нөөцийг бүрдүүлсэн байна.	Хариу арга хэмжээ авах, эмнэлгийн бэлэн байдлыг хангагдсан. Шаардлагатай тохиолдолд нөөц нэмэгдүүлэх зорилгоор 3 аж ахуй нэгжтэй гэрээ байгуулсан.	70%
	4	Сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийг улирлын	2020-2021	Эрүүл мэндийн яам		Сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн 80-аас доошгүй	2021 оны 4-р улиралд Томуу, томуу төст өвчний дархлаажуулалтанд 2 настай 14, 3-5 настай 152, 6-11 настай	100%

		томуугийн вакцинд бүрэн хамруулна.				хувийг улирлын томуугийн вакцинжуулалтад бүрэн хамруулсан байна.	368 хүүхэд, нийт 534 хүүхдийг хамруулсан.	
	6	Хүн амыг коронавирусийн эсрэг вакцинд хамруулна.	2020-2021	Эрүүл мэндийн яам		Хүн ам коронавирусийн вакцинд хамрагдсан байна.	1-р тунгийн вакцин-3064 2-р тунгийн вакцин-2948 3-р тунгийн вакцин-1705 буюу хүн амын нийт 57,8%-ийг коронавирусын эсрэг вакцинд хамруулсан.	70%
1.1.3.Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас сэргийлэх, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хариу арга хэмжээний бэлэн байдлыг хангана:	1	Хариу арга хэмжээний нөөцийн бэлэн байдлыг бүрдүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		-	Хариу арга хэмжээ авах, эмнэлгийн бэлэн байдлыг хангагдсан. Шаардлагатай тохиолдолд нөөц нэмэгдүүлэх зорилгоор 3 аж ахуй нэгжтэй гэрээ байгуулсан	70%
	3	Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас сэргийлэх мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулна.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Төлөвлөгөөт сургалт сурталчилгаа бүрэн хийгдсэн байна.	Сумын албан ёсны цахим хаяг болон эрүүл мэндийн төвийн цахим хаягаар дамжуулан өдөр бүр цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг иргэдэд хүргэж байна. Мөн өдөр бүр 11 цагт гадаа талбайд чанга яригч ашиглан аудио сэрэмжлүүлэг явуулж байна.	100%
ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО								
2.1. Эрүүл мэнд. Өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх тогтолцоог бэхжүүлж, орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний технологийг өргөжүүлж, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулна.								
2.1.1. Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг	1	"Эрүүл, идэвхитэй амьдрал" арга	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Арга хэмжээг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг	“Эрүүл идэвхитэй амьдрал” сэдэвт 1 удаагийн явган аяллыг 2021 оны 6 сард зохион	100%

дээшлүүлж, иргэн бүр урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх эрүүл мэндийн үзлэг, оношилгоонд тогтмол хамрагдах нөхцөлийг олон улсын жишигт нийцүүлэн сайжруулж, эрүүл идэвхтэй амьдралын хэв маягийг төлөвшүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлнэ.		хэмжээ хэрэгжүүлнэ.				батлуулна.	байгуулж нийт 56 ахмад хамрагдсан. Халдварт өвчнөөс сэргийлэх сургалтаар Явуулын 3 удаа 258 иргэн, амбулаториор 10 удаа 345 иргэн, хэвтэн эмчлүүлэгчид 65 удаа 187 иргэн, гарын авлага 5 төрлөөр 2578 ширхэгийг тараасан байна. "Эрүүл, идэвхитэй амьдрал" арга хэмжээг 2021 -2024 оны хугацаанд хэрэгжүүлэх дунд хугацааны төлөвлөгөө боловсруулан ЭМТ-ийн даргаар батлуулан хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Хагас жилийн байдлаар 1 удаагийн тэмцээн явуулж 110 хүнийг хамруулсан. Эртэч Монгол аянд нэгдэж 24 удаагийн дасгал хөдөлгөөнөөр давтан тоогоор 234 иргэнийг хамруулсан.	
	2	"Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх" арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж батлуулна. Арга хэмжээний хэрэгжилт 30 хувь	"Халдварт өвчинтэй тэмцэх, сэргийлэх" арга хэмжээг 2021 -2024 оны хугацаанд хэрэгжүүлэх дунд хугацааны төлөвлөгөө боловсруулан ЭМТ-ийн даргаар батлуулан хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Хагас жилийн байдлаар дараах үйл ажиллагаануудыг зохион байгуулсан. Үүнд Дотоодын сургалт 1 удаа 24 эмч, эмнэлгийн мэргэжилтэнг хамруулсан. 7 хоног бүр халдварт өвчлөлийн	100%

							бүргэлийг ЭМГ-т мэдээллэж ажилласан. Улирлын чанартай амьсгалын замын өвчлөлөөс сэргийлэх сургалтыг 3 удаа явуулж 87 иргэн хамруулж, эргэлтээр 2354 ширхэг гарын авлага хэвлэж тараасан.	
	3	"Эх, хүүхэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд" арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж батлуулна. Арга хэмжээний хэрэгжилт 30 хувь	"Эх, хүүхэд нөхөн үржихүйн эрүүл мэнд" арга хэмжээг 2021 - 2024 оны хугацаанд хэрэгжүүлэх дунд хугацааны төлөвлөгөө боловсруулан ЭМТ-ийн даргаар батлуулан хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Төвөлгөөнд нийт 18 үйл ажиллагаа төлөвлөсөн. Хагас жилийн байдлаар нийт 50% гүйцэтгэлтэй явж байна. Эхчүүд, эмэгтэйчүүдийн эрх ашгийг хамгаалах, манлайллыг түгээх орон нутаг дахь эмэгтэйчүүдийн нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлэх, орон нутгийн удирдлага төрийн болон төрийн бус байгууллагуудтай хамтран уялдаа холбоог сайжруулах үүднээс Цагааннуур сумын эмэгтэйчүүдийн холбоотой хамтран Эмэгтэйчүүдийн чуулга уулзалтыг 2022.03.06-нд зохион байгуулсан. Уулзалтанд Гэр бүлийн үнэ цэнэ сэдэвт лекторын лекц тавьж, 10 эмэгтэйчүүдийг сумаас шагнах	100%

							үйл ажиллагаа явуулсан. Уулзалтанд нийт 156 эмэгтэйчүүд оролцсон	
	4	“Хавдрын эсрэг” арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	2020-2024	Эрүүл мэндийн яам		Хорт хавдрын эрт илрүүлэх үзлэгийн хамралтын хүрэх түвшин 40 хувьд хүргэнэ.	“Хавдрын эсрэг Дэлхийн өдөр” өдрийг тохиолдуулан хавдартай иргэдийн судалгааг шинэчилж, хавдраар оношлогдсон, эмчлэгдэж байгаа 35 иргэдийн гэрээр эргэлт хийж зөвлөгөө өгсөн. Иргэдийн дунд Хорт хавдар гэж юу вэ?, түүнээс хэрхэн сэргийлэх вэ? Сэдэвт сургалт зохион байгуулж 4 удаагийн сургалтаар 75 иргэнийг хамруулсан. Хавдар үүсгэгч хүнсний бүтээгдэхүүн сэдэвт гарын авлага 1250 ширхгийг тараасан. Дэлхийн хавдрын эсрэг өдрийг угтаж 2022 оны 02 сарын 04-ний өдөр 2 удагийн сургалт зохион байгуулж 85 хүний хамруулж 134 сургалтын материал тараасан.	100%
	5	“Элэг бүтэн Монгол” арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, Засгийн газрын тогтоолоор батлуулан, хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.	“Элэг бүтэн Монгол” хөтөлбөрийг идэвхжүүлэх сарын аян зарлаж хөдөө алслагдсан 1,2,3-р багийн өрхүүдээр 15-аас дээш насны 987 иргэний Элэгний B,C вирус илрүүлэх шинжилгээ болон элэгний хорт хавдар илрүүлэх үзлэгт 40-65 насны 569 иргэдийг хамруулж, зөвлөгөө өсөн. Хавдрын эсрэг гарын авлагыг 3	100%

							төрлийн 2155 ширхгийг тараасан. Элэг бүтэн Монгол арга хэмжээний хүрээнд сумын зорилтод 40-65 насны иргэдийн Элэгний хорт хавдар эрт илрүүлгийн үзлэг явуулж байгаа бөгөөд хагас жилийн байдлаар 182 хүнийг хамруулж 12 иргэнийн дээд шатлал руу оношлогоонд явуулж 1 илэрч, хяналтанд авсан.	
	6	“Харшлаас сэргийлэх” арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, Засгийн газрын тогтоолоор батлуулан, хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.	“Харшлаас сэргийлэх” сарын аян өрнүүлж, Эмнэлгийн талбайн зэрлэгийг устгаж Харшлаас сэргийлэх гарын авлага 325 ширхгийг тарааж, 3 удаагийн сургалтын материалыг цахимд байршуулан 715 хүний хандалт авсан. “Харшлаас сэргийлэх” арга хэмжээг 2021 -2024 оны хугацаанд хэрэгжүүлэх дунд хугацааны төлөвлөгөө боловсруулан ЭМТ-ийн даргаар батлуулан хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Энэ оны хагас жилийн байдлаар иргэдийн дунд Харшил гэж юу вэ? Сэдэвт 2 удаагийн сургалтаар 62 хүнийг хамруулж, 125 ширхэг гарын авлага тарааж ажилласан. Эмнэлэгт харшил үүсгэх эд хогшил байгаа эсэхэд хяналт тавьж ажилласан.	100%

	7	“Эрүүл чийрэг эр хүн” арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулж, Засгийн газрын тогтоолоор батлуулан, хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.	“Эрүүл чийрэг эр хүн” арга хэмжээг 2021 -2024 оны хугацаанд хэрэгжүүлэх дунд хугацааны төлөвлөгөө боловсруулан ЭМТ-ийн даргаар батлуулан хэрэгжүүлж ажиллаж байна. Төлөвлөгөөт ажлын хүрээнд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн. ЕБСургуулийн 538 эрэгтэй сурагчдыг эрт илрүүлгийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулж, Хөвгүүдийн эрүүл мэнд сэдвээр ахлах 3 ангийн 75 хүүхдэд сургалт хийж 358 ширхэг гарын авлага тараасан. 262 насанд хүрсэн эрэгтэй Артерийн гипертензи, чихрийн шижин , элэгний хорт хавдар илрүүлэх үзлэгт хамруулсан.	100%
2.1.2. "Элэг бүтэн Монгол" арга хэмжээний үр ашиг, өгөөж, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, элэгний Д вирусийн халдвартай иргэдийн 50-аас дээш хувийг эмчилгээнд хамруулж, хорт хавдрын эрт илрүүлгийг олон улсын жишигт хүргэнэ.	2	Д вирустэй иргэдийг эмчилгээнд хамруулна.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Эмчилгээнд хамрагдах хувийг 10 хувьд хүргэнэ.	Элэгний Д вирустэй иргэдийн судалгааг гаргаж, 2 хүнийг эмчилгээнд хамруулсан.	70%

2.1.6.“Цахим Монгол” арга хэмжээний хүрээнд эрүүл мэндийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлж, орон нутагт хийгдэх оношилгоо, эмчилгээнд алсын зайн технологи ашиглан, цахим эрт илрүүлэг, эргэн дуудах тогтолцоог бүрдүүлнэ.	8	Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд мобайл тусламж, үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.	2021-2023	Эрүүл мэндийн яам		Нийт 63 сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвд мобайл тусламж, үйлчилгээ нэвтэрсэн байна.	Иргэдэд үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд E-hospitals цахим үйлчилгээг 6-р сараас эхлэн нэвтрүүлэн ажиллаж байна. Цаашид “Хэнийг ч орхигдуулахгүй байх” зарчимд тулгуурлан хүн төвтэй эрүүл мэндийн цогц үйлчилгээ үзүүлэх замаар хүн амын бүлгийн хувьд 5 хүртэлх насны хүүхэд, 5-18 насны хүүхэд, 18-аас дээш насны хүмүү сийг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулж байна. Эхний хагас жилийн байдлаар5-18 насны 500 хүүхдийг урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулсан.	70%
2.1.8.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар, аюулгүй байдлыг хангаж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэн бүртгэл, хяналтын цахим тогтолцоог бүрдүүлнэ.	1	Эмийн аюулгүй байдлын цахим бүртгэл хяналтыг нэвтрүүлнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Эрүүл мэндийн даатгалын эрсдэлийн санг даатгалын санхүүжилтийн 6 хувиар байгуулсан байна.	Эм эмнэлгийн хэрэгслийг магадлан итгэмжлэгдсэн эм хanган нийлүүлэх байгууллагатай гэрээ хийж, сар бүр татан авалт хийдэг. Эм эмнэлгийн хэрэгслийн орлого зарлагын тайланг сар бүр эмийн программд шивж, тайланг сумын Төрийн санд өгдөг.	70%
	9	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн чанар аюулгүй байдал, бүртгэл, засвар үйлчилгээний тогтолцоог бэхжүүлнэ.	2021	Эрүүл мэндийн яам, Сангийн яам		Төрөөс хариуцах эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ бүрэн ЭМД-ын сан руу шилжсэн байна.	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн чанар аюулгүй байдал, бүртгэл, засвар үйлчилгээний талаар судалгааг аймгийн ЭМГ-т улирал бүр өгч хамтран ажилладаг. Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн бүртгэл судалгаа, засвар	70%

							үйлчилгээний мэдээллийг burtgel.mohs.mn программд шивж оруулдаг.	
2.1.9. Эрүүл мэндийн ажилтны эрх зүйн шинэчлэл хийж, хүний нөөцийн чадавхыг нэмэгдүүлж, нийгмийн хамгааллыг дэмжинэ.	4	Эрүүл мэндийн ажилтны ёс зүй, харилцаа хандлагыг цалин урамшуулалтай уялдуулан эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний чанарыг дээшлүүлнэ.	2022-2024	Эрүүл мэндийн яам		-	эмнэлгийн эмч ажилтнуудын мэргэжлийн ёс зүй, харилцаа хандлагын талаар 5 удаагийн сургалтанд 26 эмч ажилтныг хамруулсан. 2021 онд эмнэлгийн ёс зүйтэй холбоотой 1 санал гомдол ирснийг хугацаанд нь шийдвэрлэж, санал гомдлыг барагдуулсан. 2022 оны хагас жилийн байдлаар харилцаа хандлага, ёс зүйтэй холбоотой санал гомдол ирээгүй.	100%
	5	Эрүүл мэндийн ажилтны нийгмийн хамгааллын хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.	2021-2023	Эрүүл мэндийн яам		Хөтөлбөрийн үйл ажиллагаа хэрэгжилт 40 хувь байна.	Эрүүл мэндийн ажилтны нийгмийн баталгааг хангах 6 заалт бүхий төлөвлөгөөг боловсруулсан ажилласан. 2021 онд 2 эмнэлгийн мэргэжилтнийг шинээр авч ажиллуулсан. Орон байраар хангах асуудлыг сумын Засаг даргын Тамгын газартай хамтран шийдвэрлэж байна.	70%
2.1.12. Аймаг, сумын эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгүүдийн барилга байгууламж, дэд бүтцийг сайжруулан стандарт, чанарын	1	Аймаг, сумын эрүүл мэндийн байгууллагын барилга байгууламж, дэд бүтцийн засвар шинэчлэлтийн ажил хийнэ.	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Тэгш хүртээмжтэй, чанартай үйлчилгээг үзүүлэх орчныг бүрдүүлнэ.	Эмнэлгийн барилга байгууламжийн бохирын сантехникийн засвар ажил явагдаж байна.	30%

шаардлага хангасан тэгш хүртээмжтэй, чанартай үйлчилгээг үзүүлэх орчныг бүрдүүлнэ.	4	Сум, өрхийн эрүүл мэндийн төв, Нэгдсэн эмнэлгийн барилга байгууламж, дэд бүтцийн стандарт боловсруулж, хэрэгжүүлнэ	2021-2024	Эрүүл мэндийн яам		Шаардлага хангасан байгууллагын тоо 75 болсон байна.	2021 онд эмнэлгийн цогцос хадгалах байрыг эмнэлгийн гадна талд шинээр барьсан. 2022 онд шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	70%
2.1.14.Нүхэн жорлонтой эмнэлгийг үе шаттайгаар орчин үеийн ариун цэврийн байгууламжтай болгоно.	2	Сумдын эмнэлэгийн ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах зураг төсөл боловсруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	2021-2022	Барилга, хот байгуулалтын яам		Зураг төсөл боловсруулах ажлын даалгаврыг боловсруулж батлуулсан байна.	Сантехникч ажилтай Х.Цэвэлдуламтай гэрээ байгуулан дараах ажлуудыг хийхээр төлөвлөсөн. • Өөрийн материалаар гадна бохирын шугам цэвэрлэх • Гал тогооны өрөөний тосгуурт агшин зуурын халаагч болон бохирын холболтыг хийх • ОО-ын 3 өрөөний суултуурын тоноглолыг шинэчлэх • Ажилчид болон хэвтэн эмчлүүлэгчдэд зориулсан угаалгын өрөөг иж бүрнээр тоноглох Дотор бохирын шугамын цэвэрлэгээ хийх	30%
2.2. Биеийн тамир, спорт. Нийтийн биеийн тамирыг эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маяг, аж төрөх ёсны салшгүй хэсэг болгож, мэргэжлийн спортыг дэмжиж, тамирчдын тив, дэлхий, олимпын түвшинд өрсөлдөх чадвар, амжилтыг нэмэгдүүлнэ.								
2.2.1.Хүн амыг хөдөлгөөний дутагдлаас урьдчилан	1	Иргэдийн бие бялдрын түвшин тогтоох сорилын үр дүнд заавал	2021-2024	Биеийн тамир, спортын улсын хороо		Эрх зүйн орчныг бүрдүүлсэн	Бие бялдрын хөгжлийн түвшин тогтоох сорилын явцыг биеийн тамир,эрүүл мэнд,биеийн тамирын багш нартай хамтын	100%

сэргийлэх, эрүүл амьдрах зан төлөвт насан туршийн дадал олгох зорилго бүхий биеийн тамир, спортын хүртээмжтэй үйлчилгээ үзүүлэх төр, хувийн хэвшлийн түншлэлд суурилсан нээлттэй, уян хатан тогтолцоог үндэсний хэмжээнд бүрдүүлнэ.		биелүүлэх норм, нормативыг насны ангиллаар тогтоож, мөрдүүлэх, насны бүлэг, ажил, амьдралын онцлогт нийцсэн идэвхтэй хөдөлгөөн, спортоор хичээллэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.				байна.	ажиллагааг өргөжүүлэх,оролцоог нэмэгдүүлэх. Сургуулийн болон сургуулийн өмнөх насны хүүхдүүд, иргэд, ахмадууд, төр төсвийн байгуулага, ААНБ-ын нийт 563 иргэн хамрагдаад байна.	
	2	Сумдад орон тооны биеийн тамирын арга зүйчийг үе шаттай ажиллуулж эхлүүлнэ	2021-2024	Биеийн тамир, спортын улсын хороо		60 биеийн тамирын арга зүйч суманд ажиллаж байна.	Спорт цогцолборт 2021 оны 10 дугаар сараас Аргазүйч мэргэжилтэн ажиллуулж эхэлсэн.	100%
2.2.2.Монгол үндэсний уламжлалт спортыг дэлхий нийтэд таниулахад төрөөс бодлогоор дэмжиж, үндэсний спортын төв байгуулж, гадаад улсын баг тамирчдыг оролцуулах тэмцээн, наадмын	2	Улсын хэмжээнд иргэдийн дунд нийтийн спортын төрөлжсөн наадмыг 2-4 жил тутамд зохион байгуулна.	2021-2024	Биеийн тамир, спортын улсын хороо		-	Ардын хувьсгалын 100, Сэлэнгэ аймаг байгуулагдсаны 90, Монгол Улсад орчин цагийн Биеийн тамир, спортын хөдөлгөөн үүсч хөгжсөний 100 жилийн ойн хүрээнд зохион байгуулагдсан "ИРГЭДИЙН СПОРТЫН НААДАМ"-д сумын 19-с дээш насны 35 иргэн спортын 3 төрөлд оролцсон. Сэлэнгэ “Цасны баяр”-ын өртөөт марафон арга хэмжээнд	100%

тогтолцоог хөгжүүлнэ.							сумаа төлөөлөн 6 хүний бүрэлдэхүүнтэй баг тамирчид оролцсон. Монгол Улсын Ерөнхий сайдын санаачилга,Биеийн тамир,спортын улсын хорооноос зохион байгуулж буй " Илүүдэл жингүй –Эртэч Монгол " аян зарлагдаж Суманд давхардсан тоогоор 1756 иргэд хамрагдаж , хамрагдсан иргэдийг насны ангиллаар авч үзвэл 06 -70 насны иргэд оролцлоо.Өглөө бүр тогтмол алхах, гүйх, дугуй унах, иог,заал танхим, гадаа талбайд,Мөн ахмадууд хийн дасгал ,шугам бүжиг хичээлж,ЕБС-ийн хамт олонтой нэгдэж, ахлах, дунд ангиуд, үдийн завсарлагаанаар дасгал хөдөлгөөн хийж хэвшилээ.	
2.3. Боловсрол. Хүн бүрд чанартай боловсрол эзэмших тэгш боломж бүрдүүлж, тэгш хамруулах тогтолцоог бэхжүүлнэ.								
2.3.1.Яслийн үндэсний тогтолцоог сэргээж 1-2 нас, хүүхэд харах үйлчилгээнд 2-3 насны хүүхдийг хамруулж, эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.	1	Яслийн үйлчилгээ нэвтрүүлэх эрх зүйн орчныг бүрдүүлэн, хамран сургалтыг нэмэгдүүлнэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Яслийн 60 бүлэгт 900 хүүхэд хамруулсан байна.	1-р цэцэрлэг:Хамран сургах тойрогт Сургуулийн өмнөх насны нийт 131 хүүхэд бүртгэлтэй. Нийт-181 хүүхдийг танхимын болон танхимын бус зайн хэлбэрээр хичээл сургалт үйл ажиллагаа, хамран сургах ажлыг зохион байгуулж байна. Үүнд: Үндсэн сургалтаар 152 хүүхэд, нүүдлийн хувилбарт сургалтаар-29 хүүхэд. Эдгээрээс малчин өрхийн 41	100%

							хүүхэд байна. 5 настай хүүхдийг СӨБ-д 100% хамруулж байна. 2-р цэцэрлэг: Хамран сургах тойрогт нийт 150 хүүхэд бүртгэлтэйгээс 4-5 насны 88 хүүхдийг танхимаар хичээллүүлэн СӨБ-ын чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж малчин өрхийн хүүхдэд СӨБ олгох, хувилбарт сургалтыг зохион байгуулахын тулд аймгийн засаг даргад хүсэлт тавьж аймгийн Засаг даргын 2021 оны 05-р сарын 05 өдрийн А/143 тоот захирамжаар “Нүүдлийн бүлэг” ажиллуулах эрх авсан бөгөөд уг хувилбарт сургалтад 2 бүлэг нийт 60 хүүхэд хамруулах боломж бүрдсэн.	
2.3.2.Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдах хүүхдийн насыг 3-5 болгож, 5 настай хүүхэд бүрийн сургуульд бэлтгэгдсэн байдлыг хангана.	1	Сургуулийн өмнөх боловсролын үйлчилгээнд хамрагдах насыг 3-5 нас болгон хамран сургалтыг нэмэгдүүлнэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		СӨБ-ын хамран сургалтыг 87.3 хувьд хүргэсэн байна.	Тус цэцэрлэг нь хамран сургах тойргын нийт 333 хүүхдээс цэцэрлэгт 196 үндсэн сургалтаар хүүхэд, хувилбарт сургалтаар 60 хүүхэд буюу нийт 255 хүүхэд хамрагдаж хамран сургалт 76,5 %-тай байна. Шүрэнгийн голд 2 нүүдлийн бүлэг ажиллууж байна.	70%
	2	Сургуулийн өмнөх боловсролд 5 настай хүүхдийг бүрэн хамруулж, сургуульд	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Хамран сургалтыг 93.4 хувьд хүргэсэн байна.	2-р цэцэрлэг 5 настай 58 хүүхдэд СӨБ олгож, сургуульд бэлтгэгдсэн байдлын үнэлгээг намар сургуулийн захирлын томилсон ажлын хэсэг үнэлгээг хийж, үр дүнг нь тооцож	100%

		бэлтгэгдсэн байдлын үнэлгээг жил бүр хийнэ.					нэгтгэсэн. Цэцэрлэгт өдрөөр хамрагдаагүй 1 хүүхэд байгаа бөгөөд уг хүүхдийг хувилбарт сургалт буюу нүүдлийн бүлэгт хамруулан ажиллаж байна.	
	3	Малчин болон алслагдсан хязгаар бүсэд амьдарч буй өрхийн 3-5 насны хүүхдийг боловсролын үйлчилгээнд хамруулж, хөгжлийг дэмжинэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Сургалт, гал тогооны зориулалттай 22 гэр бүлэг нийлүүлсэн байна.	СӨБ-ын чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлж малчин өрхийн хүүхдэд СӨБ олгох, хувилбарт сургалтыг зохион байгуулахын тулд аймгийн засаг даргад хүсэлт тавьж Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын 2021 оны 05-р сарын 05 өдрийн А/143 тоот захирамжаар “Нүүдлийн бүлэг” ажиллуулах эрх авсан бөгөөд уг хувилбарт сургалтад 2 бүлэг нийт 60 хүүхэд хамруулан Шүрэнгийн голд ажиллаж байна. Хамран сургах тойргийн малчин өрхийн СӨБ-г тэгш олгох үүднээс Тийргийн голд нүүдлийн цэцэрлэг ажиллуулж 25 хүүхдийн хамруулж байна.	100%
2.3.3.Ерөнхий боловсролын сургалтын чанарыг дэлхийн жишигт нийцүүлэх зорилгоор олон улсын PISA	1	Суралцагчийн сургалтын ахиц, дэвшлийн үнэлгээг тогтмол хийнэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		4-12 дугаар анги тус бүрийн судлагдахуунаар улирал тутам хөндлөнгийн үнэлгээ хийх даалгаврын санг	. Боловсролын газраас арга зүйч, багш нарт хүүхдийн ахицын үнэлгээг хийх, танхим болон тахимын бус сургалтын хөтөлбөрийг хэрхэн боловсруулах арга зүйн зөвлөгөө өгч сургалт зохион	100%

үнэлгээнд хамруулж, үндэсний чанарын үнэлгээний тогтолцоог бэхжүүлнэ.						бүрдүүлсэн байна.	байгуулсан бөгөөд 7 багш арга зүйч эрхлэгч хамрагдаж хүүхдийн ахицын үнэлгээг гаргалаа. Хичээлийн жилд хүүхдүүдийн ерөнхий чадвар чадамжийг хяналтын хуудас,Рубик үнэлгээ, чөлөөт ажиглалтын тэмдэглэл, дасгал даалгавар зэргээр түвшин тогтоосон. Хүүхдийн хөгжлийн ахицын үнэлгээ 83%-тай байна.	
	2	Бага, дунд боловсролын чанарыг үнэлэх судалгааг жил бүр зохион байгуулж, хариу арга хэмжээ авна.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Чанарын үнэлгээний дундаж 40 хувьд хүрсэн байна.	хичээлийн жилд бага боловсролд нийт 553 суралцагч суралцаж анги дэвших болон төгсгөх шалгалтаа өгөөд байна. 1-р ангийн 4 бүлэгт 110 сурагч суралцаж,хугацаандаа уншиж,бичиж сурсан.1-5 ангийн суралцагчдын чадварын үнэлгээг улирал бүр хийж ахиц амжилтаа тодорхойлдог.Хамгийн сүүлийн хөндлөнгийн үнэлгээгээр суралцагчдын унших чадвар-78.4%, бичих чадвар-76.1%,математикийн чадвар 70.2%-тай байна.	70%
	6	Ерөнхий боловсрол дахь эцэг эхийн үүрэг, оролцоог сайжруулна.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Олон нийтийн оролцоот загвар 4 сургуулийг дэмжин ажилласан байна.	Эцэг эхийн үүрэг оролцоог нэмэгдүүлэх сургуулийн эцэг эхийн зөвлөлийн үйл ажиллагаа тогтмолжсон. Эцэг эхтэй цахим орчинд харилцах харилцаа сайжирсан. Сургуулийн хэмжээнд нийт 34 бүлгийн эцэг	70%

							эх, багш суралцагчдын цахим группууд үүсгэж үйл ажиллагаа тогтмолжсон.	
2.3.4.Монголын түүх, хэл, соёл, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ, үндэсний өв уламжлал, шударга ёсны үзэл, хандлага болон олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн агуулгаар баяжуулсан монгол хүний хүмүүжлийг дээдэлсэн, монгол хүний онцлогт тохирсон зан чанар, хүмүүжил, сургалтын хөтөлбөрийг өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр цэцэрлэг, сургуульд хэрэгжүүлнэ.	5	Эх хэлний сургалтын чанарыг дээшлүүлж, монгол бичгийн сургалт, судалгаа, хэрэглээний орчныг сайжруулна.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Монгол хэл, бичгийн сургалтын хөтөлбөрт дүн шинжилгээ хийсэн байна. Иргэдэд зориулсан монгол бичгийн хөтөлбөрийг боловсруулж, хэрэгжүүлсэн байна.	6- 12-р ангийн 466 сурагчдад үндэсний бичгийн сургалтыг 100% хамруулан зохион байгуулсан бөгөөд сумын иргэд, насанд хүрэгчдэд тухайлбал 1-р цэцэрдэгийн 24 багш ажилчдад анхан шатны сургалтыг зохион байгуулж батламжийг олголоо. Энэ ажлын хүрээнд монгол хэлний, бичгийн кабинетад үзүүлэн үзүүлэн бүхий хөшиг, самбар зэргийг сургуулийн захиргаанаас 1161000₮ бүхий хөрөнгө оруулалтыг хийж сургалтын хэрэглээний орчныг бий болгголоо. Цэцэрлэгийн туслах багш Ш.Номин Монгол бичгийн сургалт зохион байгуулж нийт 24 багш ажилчид сургалтанд хамрагдаж “Батламж” авсан.	70%
	6	Хүүхдийн хөгжлийн бэрхшээлийн онцлог, суралцах чадамжид суурилан сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, үнэлгээний арга	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Сургалтын хөтөлбөрийг сайжруулж, багш бэлтгэх, чадавхжуулах, мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлсэн байна.	ХБХ-дэд зориулсан ганцаарчилсан сургалтын хөтөлбөр боловсруулсан. Мөн БШУЕГ-аас сургалтын хэрэглэгдэхүүн тараах материал, гарын авлага, ном нийлүүлсэн бөгөөд тухайн хүүхэд суралцах таатай орчин бүрдсэн болно. Ялгаатай хэрэгцээтэй хүүхдийн онцлог, сурилцах чадхмжид суурилсан	70%

		зүйг боловсронгуй болгоно.					хөтөлбөр боловсруулан тойргын 6 хүүхдээс 2 хүүхдийг нь СӨБ-д хамруулсан бөгөөд ганцаарчилсан хөтөлбөр хэрэгжүүлсэн. ХБХ-ын хөгжлийн түвшинг тодорхойлох, багшлах арга зүйн гарын авлага 2 ш, Аутизмын хүрээний бэрхшээлийн тухай ойлголт 2 ш, Өдөр тутмын хэрэглээний 450 үгсийн зурган цомог 2 ш, нийт 6 арга зүйн ном, Дохионы хэл сурах зурган карт 12 багц, CD-6 ширхэг зэрэг хэрэглэгдэхүүн ном гарын авлагатай болсон.	
	9	Өсвөр насны бүх хүүхдэд нийгэм-сэтгэл хөдлөлийн ур чадварт суралцахад туслах хичээлээс гадуурх чанартай үйл ажиллагаанд хамрагдах хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		ЕБС-ийн суралцагчдын 30 хувийг хичээлээс гадуурх үйл ажиллагаанд хамруулсан байна.	Сүүлийн 2 жилд хүүхдүүдийн хичээлээс гадуурх сургалтын үйл ажиллагаанд оролцох оролцоо байхгүй болсон төдийгүй энэ чиглэлийн үйл ажиллагаа үндсэндээ зогсонги болсон. 2022 оны 04-сараас эхлэн нийтийг хамарсан биеийн тамирын арга хэмжээнүүд зохион байгуулагдаж эхэлсэн. Энэ үйл ажиллагаанд ЕБС-ын 1000 орчим хүүхэд –эко хичээл8, марафон гүйлт, спорт тоглоомуудын арга хэмжээнүүд зохион байгуулагдсан. Энэ ажлууд яах аргагүй үгүйлэгдэж байгаа ажлууд гэдэг нь харагдаж байна.	-

2.3.8.“Чадварлаг багш” арга хэмжээг хэрэгжүүлж, мэргэжлийн стандартыг нэвтрүүлэн, үнэлэмжийг хөдөлмөрийн бүтээмж, гүйцэтгэлд суурилсан тогтолцоонд шилжүүлнэ.	3	Багшийн ажлын гүйцэтгэлд суурилсан ур чадвар, улирлын үр дүнгийн урамшууллыг бий болгоно.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Багшийн хөдөлмөрийн үнэлэмжийг бодитой тооцох суурь судалгаа хийсэн байна.	Гүйцэтгэлийн үнэлгээнд суурилсан цалин, урамшуулал олгох суурь судагааны ажлууд яам, ЗГ-ын түвшинд боловсруулагдаж байна. Сургуулийн түвшинд нийт 47 багшийн гүйцэтгэлийн үнэлгээний түвшин тогтоох шалгалт, асуумжаар үнэлэх үнэлгээний ажил 5 дугаар сарын 23-27-ны хооронд хийгдэж боловсролын мэдээллийн системд суусан болно.	100%
	4	Багш мэргэжлийн ур чадвараа тасралтгүй дээшлүүлэх нөхцөлийг сайжруулна.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Багш өөрөө мэргэжлийн ур чадвараа тасралтгүй дээшлүүлэх, түүнийг ажлын үнэлгээнд тооцох зохицуулалт хийсэн байна	ЕБС-ийн 51 багшийн мэргэжлийн ур чадвараа тасралгүй дээшлүүлэх нөхцөлийг сургуулийн түвшинд хангагдсан. Хичээлийн байрууд интернетэд холбогдсон. Багш нараа цахимаар болон танхимын сургалтаар мэдлэг боловсролоо ахиулах, давтан сурахад эдийн засгийн дэмжлэг оролцоог нэмэгдүүлэн ажиллаж байна.1-р цэцэрлэг нийт 9 багштай. Энэ хичээлийн жилд 3 шинэ зөөврийн комьпютер БШУЯ-наас ирсэн бөгөөд 3 багшид өгсөн. Мөн багш нар мэдлэг мэргэжил заах арга ур чадвараа дээшлүүлэх ЗАН-ийн өрөөгөө тохижуулсан. Багш ажилчдын мэдлэг боловсрол, мэргэжлийн ур	100%

							чадварыг дээшлүүлэхийн тулд 2022 оны байдлаар БМДИ-ийн үндсэн сургалтад-2, БШУГ-ын 6 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 35 багш хамрагдсан, Сум орон нутгаас зохион байгуулж буй сургалт 2, ажлын байран дээрх сургалт 8, бусад сургалт 4-н удаагийн сургалтад хамрагдаж, давхардсан тоогоор 152 багш ажиллагсад хамрагдан мэргэжил боловсролоо тасралтгүй хөгжүүлэн ажилласан.	
2.3.9.Суралцагчдад ээлтэй сургалтын орчныг бүрдүүлж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, тусгай хэрэгцээт хүүхдийг ердийн сургууль, цэцэрлэгт сурах, хөгжих боломжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор дараах бүтээн байгуулалтыг хийнэ. Үүнд: Жил бүр нүхэн жорлонтой 100- аас доошгүй цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрыг орчин үеийн ариун цэврийн байгууламжтай болгох.	3	Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлд тулгуурлан хөдөөгийн цэцэрлэг, сургууль, дотуур байрыг шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжтай болгох арга хэмжээ авна.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		113 цэцэрлэг, 175 сургууль,121 дотуур байрыг төвлөрсөн болон бие даасан ариун цэврийн байгууламжтай болгосон байна.	ЕБС-ийн хичээлийн байрнуудын гадна талын бохирын байгууламжуудыг татан буулгаж барилга доторх ариун цэврийн байгууламжийг бүрэн ашиглаж байгаа.. Хияээлийн байр болон дотуур байрны ариун цэврийн байгууламжийг улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинэчлэх ажил хийгдсэн боловч зарим нөхцөл байдлын улмаас улсын комисс хараахан хүлээж аваагүй байна. 2-р цэцэрлэг дотороо нийт 26 ширхэг суултуууртай үүнээс хүүхдийн 18 том хүний , 8 нэг суултууртт ноогдох хүүхдийн тоо дундажаар 10 байгаа нь хэвийн түвшинд байна. Стандартын шаардлагыг бүрэн хангасан байна.	100%

2.3.10.Цэцэрлэг, дотуур байр, ерөнхий боловсролын сургуулийн хүүхдийн хоолны зардлыг инфляц, үнийн өсөлттэй уялдуулан 2-оос доошгүй дахин нэмэгдүүлж, ерөнхий боловсролын сургуулийн “Үдийн цай” арга хэмжээг “Үдийн хоол” болгоно. Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдыг шүүлтүүртэй ундны цэвэр усаар хангана.	2	Ерөнхий боловсролын сургуулийн “Үдийн цай” арга хэмжээг “Үдийн хоол” болгоно.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		350,352 (бага ангийн сурагч)	Сургуулийн 80 хүүхдийн хоол үйлдвэрлэлийн хүчин чадалтай гал тогоонд үдийн цай хөтөлбөрт хамрагдаж байгаа 1-5 ангийн 555 хүүхдэд халуун хоол цайгаар тасралгүй үйлчлэх ажлыг үр дүнтэй зохион байгуулж хэвшсэн. Үдийн хоолны бодит мэдээллийг боловсролын мэдээллийн системд өдөр тутам оруулж хэвшсэн.	100%
	3	Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад сургууль дээр стандартын шаардлага хангасан ундны цэвэр ус уух боломжийг бүрдүүлнэ.	2020-2022	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		155 сургуулийг цэвэршүүлэгчтэй төхөөрөмжөөр хангасан байна.	Хичээлийн А болон Б байрны нийт 19 ангид цэвэр бохир усны шугам оруулж хүүхдүүд ангидаа гар угаах, цэвэр усаа боловсруулан хэрэглэх нөхцөл боломжийн эхний алхамыг бүрдүүлсэн. Хичээлийн байрууд дотуур байр, гал тогоонд нийт 6 цэвэр усны төхөөрөмж байрлуулан багш сурагчдад үйлчилж байна. ЖОЙФҮҮЛ ФАМИЛИ компанитай хамтран цэцэрлэгийн гал тогоонд цэвэршүүлэгч шүүлтүүр бүхий усны цорго тавьсан. Мөн багш хөгжлийн төвд шугамын ус буцалгагч байрлуулсан.	100%
	5	Боловсролын байгууллагын тавилга, тоног төхөөрөмж,	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Шинэ сургууль, цэцэрлэг, насан туршийн боловсролын	ЕБС-ийн 80 хүүхдийн хүчин чадалтай гал тогооны тоног төхөөрөмжинд 14,5 сая төгрөгийн шинэчлэл хийж, орон	70%

		техник хэрэгсэл, лабораторийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ				төвийг тавилга, тоног төхөөрөмжөөр хангасан байна.	нутгийн хөрөнгө оруулалт, хандив дэмжлэгээр стандартын шаардлагга хангасан уур сорогчийг 16,0 сая төгрөгийн өртөгтэйгээр суурилуулсан.2022 оны төсөвт биологийн хичээлийн лабратори, сумын засаг даргын нөөцөөс газар зүйн кабинетын хэрэглэгдэхүүн материааар хангаах тусгагдсан.1-р цэцэрлэгийн гал тогоонд 2-р хоолны тогоо, аяга таваг ариутгагч, 2 хаалгатай хөргөгч, будаа агшаагч гэх мэт тоног төхөөрөмж шинээр авсан. сумын онхс-ийн хөрөнгөөр хичээлийн Б байрны агааржуулалт нийт өртөг 40,0 сая төгрөг, хичээлийн А байрны мэдээлэл зүйн кабинетын интерьер заслын ажлыг орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 14088,0 төг, Солонгос улсын ЖЕЖүгийн боловсролын газрын хөрөнгө оруулалтаар мэдээлэл зүйн кабинет- хөрөнгө үнэлгээ гараагүй байгаа Хувилбарт сургалтын иж бүрэн 2 гэр цэцэрлэгтэй болсон.	
2.3.11.Сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхий боловсролын сургуулийн урлаг,	1	Урлаг, биеийн тамирын хичээлийн сургалтын хэрэглэгдэхүүн,	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Сургалтын хэрэглэгдэхүүний стандартыг	1-р цэцэрлэгийн гадна эдэлбэр газарт шинээр 200м2 Биеийн тамирын талбай байгуулан ногоон зүлэгжүүлсэн бөгөөд хүүхдийн нас биений онцлогт	100%

биеийн тамирын хичээлийн агуулга, хөтөлбөрийг сайжруулж, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр бүрэн хангана.		тоног төхөөрөмж, хөгжмийн зэмсгээр сургууль, цэцэрлэгийг хангана.				батлуулсан байна.	тохируулан Гар бөмбөг, Сагсан бөмбөг, Хөл бөмбөгийн талбай, тайлбайн 4ш суудал, саравч сандлыг хийсэн. Мөн хүүхдийн бие бялдарыг хөгжүүлэх авиралтын шат, харайлтын зам, бай, вандан сандал зэргийг хийж тохижуулсан. 2 цэцэрлэг нь биеийн тамирын залыг тохижуулж байгуулсан бөгөөд хүүхдийн нас биений онцлогт тохируулан авиралтын шат, Сагсан бөмбөг, авиралтын хана, савлуур, хүүхдийн бие бялдарыг хөгжүүлэх хэрэглэгдэхүүн, бай, вандан сандал зэргийг хийж тохижуулсан.	
2.3.12.Цахим сургалтын платформыг хөгжүүлж, цахим сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан, цахим агуулга, цахим хичээл боловсруулан бүх насны иргэдэд насан туршдаа суралцахуйг дэмжих боломжийг бүрдүүлнэ.	9	Цахим агуулга, цахим хичээл боловсруулан насан туршийн боловсролыг бүх хэлбэрээр дэмжинэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		9-12-р ангийн суралцагчдад ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох цахим агуулгыг боловсруулсан байна.	Хичээл судлагдахуун бүрээр цахим хичээл боловсруулагдан БСУГ-ын мэргэжилтэнгүүдийн хамтарсан сургалтууд тогтмолжсон Цахим сургалт буюу вибнар сургалтыг интерактив, kinemaster, video editor, видио хичээл бэлтгэх, "Zoom программ", class room, google meet, "POWTOON" зэрэг программ ашиглан явуулж байгаа бөгөөд эдгээр цахим тенологи ашиглах сургалтыг ЗАН-ээр зохион байгуулсан бөгөөд багшийг хөгжүүлэх хөтөлбөртөө тусган хэрэгжүүлж байна.	100%

							Цахим сан бүрдүүлэн 32 үйл ажиллагааг байршуулсан. Багш бүр kinemaster. Wiwabedio аплшкейшн ашиглан гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйлийн үед хичээл сургалтыг тасралтгүй үргэлжлүүлэх бэлэн байдлыг хангах, цахим хичээлийн сан бэлтгэх онлайн сургалтанд хамрагдаж өөрсдийн мэргэжлийн ур чадвараа нэмэгдүүлсэн байна.	
	10	Багш бүрийг компьютержуулж, “Ухаалаг сургууль”, “Ухаалаг анги” төсөл хэрэгжүүлнэ.	2020-2024	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Багш бүрт компьютер, сургууль бүрийг цахимжуулж, цахим ангийг бий болгох ажлыг эхлүүлсэн байна.	Багш бүрийг компьтержүүлэх ажлын хүрээнд хэрэгцээтэй техник тоног төхөөрөмжийг судалгааг БМС болон холбогдох байгууллагад хүргэсэн. Ухаалаг сургууль, ухаалаг анги төсөл хэрэгжээгүй.	30%
2.5. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал. Нийгмийн даатгалын тогтолцоог шинэчилж, нийгмийн халамжийг оновчтой болгон, хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлж, хүн амын хөгжлийг хангаж, дундаж давхаргын хүрээг өргөжүүлэн монгол хүний амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.								
2.5.1. Нийгмийн даатгалын шинэчлэл хийж, иргэн бүрд суурь тэтгэвэр олгох, хувийн даатгалын үйлчилгээнд хамрагдах боломж бүхий олон	1	Нийгмийн даатгалын эрх зүйн орчинг шинэчилж, олон давхаргат тэтгэврийн тогтолцоонд шилжүүлэх эрх зүйн орчинг	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Нийгмийн даатгалын багц хуулийн төслийг боловсруулсан байна.	Шинээр өндөр насны тэтгэвэр-36, тахир дутуугийн тэтгэвэр-17, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр-2 иргэний материалыг хүлээн авч аймгийн НДХэлтэст хүргүүлэн тэтгэврийгтогтоолгосон ба дэвтэр цахим болсонтойхолбогдуулан	100%

давхаргат тэтгэврийн тогтолцоонд шилжинэ.		бүрдүүлнэ					тэтгэвэр тогтоолгосон иргэдэд тэтгэввэр тогтоолтын QR кодтой хуудсыг хүлээлгэн өгсөн бөгөөд сар бүр тэтгэврийг олгож байна. 2022 оны эхний хагас жилд шинээр өндөр насны тэтгэвэр-20, тахир дутуугийн тэтгэвэр-13, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр-2 иргэний мавериалыг хүлээн авч аймгийн НДХэлтэст хүргүүлэн тэгтгэвэр тогтоолгосон. , 2022 оны 2 дугаар 01-ээс тэтгэвэр авагчдын тэтгэврийн хэмжээг 15 хувиар нэмэгдүүлсэнтэй холбоотой сар бүр хууль журмын дагуу хугацаанд олгож иргэдэд чирэгдэлгүй үйлчилсэн байна.	
	2	Иргэн бүрд суурь тэтгэвэр олгох эрх зүйн орчинг бүрдүүлнэ	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Иргэн бүрд суурь тэтгэвэр олгох зохицуулалт хуулийн төсөлд тусгагдсан байна.	-	-
2.5.4. Хөдөлмөрийн зах зээлийг орчин үеийн хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн шинэчилж, бүтээмж,	1	Хөдөлмөрийн зах зээл, ажилгүйдлийн даатгалын эрх зүйн орчныг шинэчилж, үр	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Хөдөлмөрийн зах зээлийн бодлого, үйл ажиллагааны шинэчлэлийн судалгаа,	-	-

үр дүнд суурилсан цалин хөлс, ажлын үнэлгээний систем нэвтрүүлж, зайнаас болон цагаар ажиллах уян хатан зохицуулалт бий болгон хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ.		дүнд суурилсан санхүүжилтийн тогтолцоог нэвтрүүлнэ.				тооцоолол, үндэслэл боловсруулж, хуулийн төсөл хэлэлцүүлсэн байна.		
2.5.6. “Цахим Монгол” арга хэмжээний хүрээнд хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын салбарыг бүхэлд нь цахимжуулж, иргэдэд	2	Нийгмийн даатгалын үйлчилгээг иргэдэд ил тод, түргэн шуурхай, хүртээмжтэй цахим хэлбэрээр хүргэнэ.	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Нийгмийн даатгалын үйлчилгээний 50 хувийг цахимжуулсан байна.	Нийгмийн даатгалын үйлчилгээг ил тод түргэн шуурхай хүргэж байна.Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийн оператор болон e-mongolia болон нийгмийн даатгалын апплекейшн ашиглан иргэд болон аж ахуйн нэгж байгууллагуу гар утаснаасаа нийгмийн даатгалын лавлагаа, тодорхойлолт авах боломжтой болсон. 2022 оны эхний хагас жилд “E.Mongolia” “https://daatguulagch.ndaatgal.mn/” даатгуулагчид зориулсан вэб сайтад бүртгүүлсэн эрхээрээ нийгмийн даатгалын гар утасны “ndaatgal.mn” аппилкэйшнд бүртгүүлсэн эрхээрээ ДАН системээр /тоон гарын үсгээр, нэг удаагийн нууц үгээр/ гэх мэт даатгуулагчид үйлчилж байна. Мөн хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан тэтгэмж, Жирэмсэн амаржсаны тэтгэмж, ажилгүйдлийн тэтгэмж бүрэн	100%

							цахимжиж ажил олгогч, иргэд цахимаар авах бүрэн боломжийг ханган ажилласан.	
	3	Хөдөлмөр эрхлэлтийн бүртгэл, мэдээллийн тогтолцоог шинэчлэн цахимжуулж, e-job платформыг нэвтрүүлнэ.	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Хөдөлмөр эрхлэлтийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан болон сүлжээний шинэ платформыг хөгжүүлнэ.	-	-
	4	Хүн амын бүлэг, эдийн засгийн салбарын хэрэгцээнд нийцүүлэн хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний "Үйлчлүүлэгч төвтэй аргачлал"-ыг нэвтрүүлж, цахимжуулна.	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Хөдөлмөр зуучлалын үйлчилгээг иргэдэд цахимаар хүргэх программ хангамжийг шинэчлэн бий болгосон байна.	-	-
2.5.7. Өрхийн амьжиргааны түвшинг тогтоох аргачлалыг боловсронгуй болгож, нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт чиглүүлэн хөдөлмөр	3	“Цалинтай ээж” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлж, 3 хүртэлх насны хүүхэдтэй эхчүүдэд ялгаварлалгүй олгоно.	2022-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		3 хүртэлх насны хүүхэдтэй бүх эхчүүд хөтөлбөрт бүрэн хамрагдсан байна.	0-3 хүртэлх насны хүүхдээ асарч байгаа 227 эхэд 65271.4 мян/төг олгосон байна.	100%
	4	Ахмад настны		Хөдөлмөр,		65 ба түүнээс	65 ба түүнээс дээш настай 170	100%

эрхлэлтийг дэмжиж, ядуурлыг тууштай бууруулна.		амьжиргааг дэмжиж, орлогын баталгааг хангах зорилгоор "Насны хишиг" тэтгэмжийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.	2020-2024	нийгмийн хамгааллын яам		дээш насны бүх ахмад настан бүрэн хамрагдсан байна.	ахмад настан 13450.0 мян/төг олгосон.	
2.5.8. Гэр бүл, хүүхэд залуучууд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг дээдэлсэн, нийгмийн бүх бүлгийн оролцоог хангасан хүний хөгжлийн цогц бодлого хэрэгжүүлнэ.	5	Эрүүл, бүтээлч амьдрал, идэвхтэй, насжилтыг дэмжсэн, ахмад настанд ээлтэй, тэгш хүртээмжтэй урт хугацааны тусламж үйлчилгээний тогтолцоог нэвтрүүлнэ.	2021-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Төлөвлөгөө батлагдаж, хэрэгжилт 20-иос доошгүй хувьд хүрсэн байна.	Ахмад настнуудын дунд идэвхтэй хөдөлгөөнийг өрнүүлэх өглөө бүр алхалт хийхийг уриалж, Дасгал хөдөлгөөнөөр дархлаагаа дэмжье аяныг өрнүүллээ. Мөн “Дасгалаа хийж дархлаагаа дэмжье” аяны хүрээнд иогийн 4 хичээлийг ахмадуудад түгээн хичээллүүлж байна -БТСУХ-оос Цахим спорт арга хэмжээ зохион байгуулагдан алхалт, гүйлтийн сарын аян зарлагдан сумын хэмжээнд 60 иргэн хамрагдав. Мөн энэ арга хэмжээний хүрээнд олон төрөлт дасгал, аеробек, хийн дасгалын төрлүүдээр орон даяар “Цахим гимнастрада” уралдаан зарлаж Цагааннуур сумын ахмадын баг хийн дасгал цоглог шугаман бүжгийн төрөлд оролцлоо.	70%
	6	Хүүхдийг эрсдэлт нөхцөлд орохоос урьдчилан	2021-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Гэр бүл,		Нийгмийн ажлын үйлчилгээний нийтлэг стандартыг бий	Сумын хэмжээнд эрсдэлд нөхцөлд байгаа хүүхдүүдийн судалгааг гаргаад байна. Судалгаагаар нийт 70 хүүхэд	100%

		сэргийлнэ.		хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар		болгосон байна.	бүртгэгдсэн бөгөөд эрсдлийн түвшинөөр авч үзвэл өндөр эрсдэлтэй- 3 , Дунд зэргийн эрсдэлтэй -29, бага эрсдэлтэй –38 хүүхэд байна -“Хөршийн холбоог сайжруулж хүчирхийлэлгүй сум болъё” аяныг өрнүүлж цахимаар мэдээлэл хүлээн авах тусгай утсыг сурталчлан ажиллаа. .- Цэцэрлэгийн орчинд хүүхдийг зам тээврийн болон ахуйн осол гэмтэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэн автомашины зогсоол хийж автомашинаар хүүхдээ цэцэрлэгт хүргэж өгдөг эцэг эх, асран хамгаалагчийн авто машинаа байршуулах зам талбайн асуудлыг шийдсэн бөгөөд хүүхэд ирэх, болон тарах цагуудад бүлгийн эцэг эхчүүд “Kinder police” эргүүл ажиллуулж хүүхэд цэцэрлэг рүүгээ чөлөөтэй, аюулгүй орох, автомашины хөдөлгөөнийг аюулгүй байлгах нөхцөл боломжийг бүрдүүлэн ажиллаж байна. Цэцэрлэгийн ойролцоо 4 талаараа авто замтай тоос шороо ихтэй байсан тул сумын засаг даргад албан бичгээр хандаж шаардлагагүй 2 талын хөдөлгөөнийг хориглож, зайлшгүй замын тэмдэг, тэмдэглэгээтэй байх, хурд сааруулагч байх асуудлыг	

							холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран хийхээр төлөвлөн ажиллаж байна - Насанд хүрээгүй охидыг хүчирхийлэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх цахим нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж ажиллаж байна. Мөн сургуулийн нийгмийн ажилтан, эрүүл мэндийн багш нартай хамтран анги бүлэг бүрийн охидуудад цахимаар яриа таниулга хийлээ. - Насанд хүрээгүй охидыг хүчирхийлэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх цахим нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж ажиллаж байна. Мөн сургуулийн нийгмийн ажилтан, эрүүл мэндийн багш нартай хамтран анги бүлэг бүрийн охидуудад цахимаар яриа таниулга хийлээ.	
	7	Гэр бүл, хүүхэд, залуучууд, ахмад настны хөгжлийн цогц төвүүдийг байгуулж, хүн амын бүлгүүдийн онцлогт нийцсэн хөгжлийн үйлчилгээ үзүүлэх орчныг	2021-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, Эрүүл мэндийн яам		Аймаг, дүүргийн хүүхдийн ордон, төвүүдийг түшиглэн Гэр бүл, хүүхэд, залуучууд, ахмад настны хөгжлийн цогц төвийг байгуулсан	Сумын ахмадууд ахмадын хорооны байрандаа хөдөлгөөн дасгал тогтмол хийж, уламжлалт шагайн наадгай, шатар гэх мэт оюуны спортоор хичээллэн чөлөөт цагаа өнгөрөөж байна.	30%

		бүрдүүлнэ.				байна.		
2.5.9.Орлого багатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа насанд хүрсэн гишүүдийг мэргэшил эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.	1	Орлого багатай өрхийн гишүүдэд мэргэжлийн ур чадвар олгох, мэргэшүүлэх, хөдөлмөр эрхлэх ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтанд хамруулж, ажилд зуучлах, онцлог хэрэгцээнд нийцүүлсэн хөтөлбөр, төсөл хэрэгжүүлнэ.	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Холбогдох судалгаа, тооцооллыг хийж, хөтөлбөр, арга хэмжээний төсөл боловсруулж, батлуулсан байна.	Орлого багатай өрхийн гишүүдэд бизнес төлөвлөгөө, төсөл хэрхэн бичих, орчны шинжилгээ гарааны биенес эхлэхэд зориулсан зөвлөгөө, сум хөгжүүлэх сангийн зээл, Хөдөө аж ахуйг дэмжих сангийн зээлийг талаарх ойлголт өгөх сургалтуудад хамрууллаа. ОНОТХҮйлчилгээгээр зорилтод бүлгийн 2 өрх хүнсий ногооны төсөл хөтөлбөрт хамрагдаж амьжиргааны түвшин тодорхой хэмжээгээр нэмэгдсэн. Сэлэнгэ аймгийн ХХҮГ, “ЭМ ЭС ДЕВЕЛОПМЕНТ КОНСАЛТИНГ”-ны дэргэдэх мэргэжил сургалтын төвтэй хамтран харилцаа хандлагын сургалтанд 35 иргэнийг хамруулсан.	70%
	2	Хүн амын бүлгүүд, нийгмийн эмзэг бүлгийн иргэдэд чиглэсэн санхүүгийн бус дэмжлэг үзүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээ хэрэгжүүлж,	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Хөтөлбөр, арга хэмжээнд өөрчлөлт оруулж, хэрэгжүүлж эхэлсэн байна	Зорилтод бүлгийн 2 өрхөд төмс хүнсний ногооны үр олгосон. Мөн сумын улаанзагалмай нийгэмлэгээс сумын орлого багатай 15 өрхөд хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлсэн.	70%

		хөдөлмөрт бэлтгэх, аж ахуй эрхлэх болон бусад үйл ажиллагааны дэмжлэг үзүүлнэ.						
2.5.12.“Хуримтлалтай хүүхэд” арга хэмжээ хэрэгжүүлж, хүүхдийн мөнгийг тэдний хүнс, тэжээлийн хэрэгцээ, бие бялдар, хувь хүний хөгжил, чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэх, хүүхдийн хуримтлал бий болгоход зарцуулах тогтолцоог бүрдүүлнэ.	1	Хүүхэд бүрт хүүхэд хөгжлийн карт олгож, сар бүр тус картад хүүхдийн хөгжилд зарцуулах дэмжлэг олгоно.	2021-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Тооцоо, судалгаанд үндэслэн холбогдох хууль тогтоомжийн төслийг боловсруулсан байна.	0-16 хүртэлх насын 2412 хүүхдэд 54521.4 мянган төгрөг олгоод байна.	100%
2.5.13.Тусгай хэрэгцээ /байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээл/-тэй 0-16 насны хүүхдээ асран ажил хөдөлмөр эрхэлж чадахгүй байгаа эх /эцэг/- ийн нийгмийн даатгалын	1	Байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй 0-16 насны хүүхдээ асран ажил хөдөлмөр эрхэлж чадахгүй байгаа эх /эцэг/-ийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн 50 хувийг улсын төсвөөс хариуцан төлөх зохицуулалтыг нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн	Байнгын асаргаа шаардлагатай хөгжлийн бэрхшээлтэй 0-16 насны 8 хүүхдээ асран ажил хөдөлмөр эрхэлж чадахгүй байгаа эх /эцэг/-ийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийг төрөөс төлж байна. Мөн хүүхдээ асарч байгаа эхэд сар бүр 123100 төгрөг, хүүхдэд 288000 төгрөг тус тус олгож байна.	100%

шимтгэлийг төрөөс төлөх боломжоор хангах хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.		төрөөс төлөх эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.				тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулсан байна.		
2.5.14.Бүтээн байгуулалтын томоохон төслүүдийн үр дүнд болон хувийн хэвшил, жижиг, дунд үйлдвэрлэл, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар 150 мянган ажлын байр шинээр бий болгоно.	2	Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, бичил бизнес эрхлэгчдэд олгох жижиг зээлийн хэмжээг нэмэгдүүлж, хугацааг уртасган хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Зээлд 1600-аас доошгүй иргэн хамрагдаж, 3000-аас доошгүй ажлын байр бий болсон байна.	Хагас жилийн байдлаар 80 шинэ ажлын байр бий болсон.	100%
	3	Зорилтот бүлгийн иргэдийн хувиараа аж ахуй, гарааны бизнес эрхлэхийг дэмжих зорилгоор хүүгүй, барьцаагүй, эргэн төлөлттэй санхүүгийн	2020-2024	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам		Эргэн төлөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгийн шинэ арга хэрэгсэлийг эхлүүлэх шаардлагатай тооцоо, судалгааны санал боловсруулсан байна.	Цар тахалын үед аж ахуй эрхлэгчийн үйл ажиллагааг дэмжих төсөл хөтөлбөрт авто засвар үйлчилгээ эрхлэгчийн ажлын байрыг дэмжиж 2 иргэнд 8 сая төгрөгийн эргэн төлөлттэй зээлд хамруулсан. Аж ахуй эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн Санхүүгийн дэмжлэгт: тус 2-р багийн иргэн Б.Цэцгээ “Уран шаглаа” оёдолын төслөөр 5 сая төгрөг, 2-р багийн иргэн Н.Сэрээням	100%

		дэмжлэг болон бусад шинэ арга дэмжлэгийг хэрэгжүүлж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.					"Талх"-ны цэхээр 10 сая төгрөгийн төслийг ХХҮГ-т бичиж хүргүүлэн дэмжигдсэн. Төсөлд хамрагдсан иргэд төслийг гэрээгээ хийгээд санхүүжилтээ хүлээж байна.	
2.6. Үндэсний бахархал, өв соёл. Үндэсний үнэт зүйл, уламжлалт өв соёлоо дээдэлж, иргэдийг соён гэгээрүүлж, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэн, дэлхийн нүүдлийн соёл иргэншлийн төв болно.								
2.6.3.Соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг идэвхжүүлж, үндэсний агуулгатай инновац шингэсэн соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл-инновацын салбарыг хөгжүүлж, монгол брэндийг бий болгож, соёл, урлагийн эдийн засаг, нийгмийн үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.	6	Соёлын биет бус өвийг өвлөн уламжлагчдыг дэмжих бодлого хэрэгжүүлнэ.	2021-2025	Соёлын яам		-	МТААвьяастан Ч.Шинэбилэг аймгийн бүтээлч ардын авьяастан Доржсүрэн нарын Хотон үндэстний бий биелгээ, хуурын татлага зэргийн талаар ярилцлага хийн цахим сүлжээгэр нийтэд сурталчилан таниулсан. Ардын авьяастан малчин М.Эрдэнмөнх нь "Уячид дуулж байна-3" улсын уралдаанд оролцон шилдэг 22 –т багтан гала тоглолтонд оролцохоор бэлтгэл сургуулилтаа хийж байна	100%
3.1.Санхүү, эдийн засгийн хүндрэлийг богино хугацаанд даван туулж, эдийн засгийн тогтвортой, хүртээмжтэй өсөлтийг хангах бодлого хэрэгжүүлнэ.								
3.1.11.Татварын тайлагналт, хураалтын үйл ажиллагааг цахимжуулж, ил тод байдлыг	1	Татварын тайлагналт, хураалтын үйл ажиллагааг цахимжуулж, ил тод байдлыг	2020-2023	Сангийн яам		Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгө, буу, авто тээвэр зэрэг хувь хүнд хамаарах бүхий л	Татварын үйлчилгээ 100% цахимд шилжиж татвар төлөгчидөд цахимаар үйлчилгээ үзүүлж 1-р улирлын татварын тайланг 100% хүлээн авсан. Татварын өрийн нэхэмжлэхийг	100%

нэмэгдүүлэх замаар татварын үйлчилгээг иргэд, татвар төлөгчдөд хүндрэлгүй болгож, татварын суурийг нэмэгдүүлнэ.		нэмэгдүүлэх замаар татварын үйлчилгээг иргэд, татвар төлөгчдөд хүндрэлгүй болгож, татварын суурийг нэмэгдүүлэх зорилгоор газар, үл хөдлөх эд хөрөнгө, буу, авто тээвэр зэрэг хувь хүнд хамаарах бүхий л татварын нэхэмжлэлийг цахим төлбөрийн баримтын системээр хүргүүлэн, богино хугацаанд цахимаар, хялбар төлөх боломжийг олгоно.				татварын нэхэмжлэлийг цахим төлбөрийн баримтын системээр хүргүүлдэг болсон байна.	цахимаар хүргүүлж байна. Шинээр 3 ААН-г бүртгэж татварын бааз суурийг нэмэгдүүлсэн.	
3.1.12.Төсөв, санхүүгийн нэгдсэн цахим систем нэвтрүүлж, төрийн үйлчилгээг шуурхай, үр ашигтай болгож,		Төрийн албаны зөвлөлийн Хүний нөөцийн удирдлага мэдээллийн системд	2020-2024	Сангийн яам	-	Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системийг улсын хэмжээнд нэвтрүүлж, ил	Нийт 8 төсөвт байгууллагын ХНУМС-д бүртгэлтэй 206 төрийн албан хаагчдын мэдээллийг шалгаж ТАЦНС-р дамжуулан цалингийн олгож, орон тоонд хяналт тавин цалин	100%

гадаадын зээл, тусламж, төсвийн урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг ил тод, хэмнэлттэй зарцуулах нөхцөл бүрдүүлнэ.		бүртгэлтэй төрийн албан хаагчийн мэдээлэлд суурилсан Төрийн албаны цалин хөлсний нэгдсэн системийг улсын хэмжээнд нэвтрүүлнэ. Салбаруудын орон тоонд хяналт тавьж, давхардсан болон илүүдэл орон тоог илрүүлэх замаар орон тоог дахин хуваарилах, бууруулах зэргээр цалин хөлсний төлөвлөлтийг оновчтой болгож, зардлын өсөлтийг тогтворжуулна.				тод байдлыг хanган ажиллах.	хөлсний төлөвлөлтийг оновчтой болгон ажиллаж байна Төсвийн урсгал болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг шилэн данс болон мэдээллийн самбаруудаараа дамжуулан ил тод мэдээллэж, зардалын зарцуулалтанд хяналт тавин ажиллаж байна..	
3.1.16. Төрийн худалдан авах ажиллагаагаар дамжуулан эх орончхудалдан авалтыг дэмжиж, тендер шалгаруулалтын үйл ажиллагааг	1	Төрийн байгууллагуудын уялдаа холбоог сайжруулж, худалдан авах ажиллагааны цахим системд холбогдсон	2020-2024	ТХААГ	-	Хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний тоо, ил тод байдал	2021 онд ОНХСангийн хөрөнгөөр хэрэгжих хөрөнгө оруулалт хөтөлбөр төсөл арга хэмжээний талаарх мэдээллийг шилэн данс болон ил тод байдлын самбарт тогтмол мэдээллэж,mof.gov.mn цахим хуудасны ОНХСангийн	100%

хиймэл оюун ухаан, сүүлийн үеийн дэвшилтэт технологид тулгуурлан хүний оролцоог багасгана.		мэдээллийн системийн тоог нэмэгдүүлэх, цахим системд бүртгэгдэж буй машин унших боломжтой өгөгдлийн тоог нэмэгдүүлж, нээлттэй өгөгдлийг түгээх, тендер шалгаруулалтын үнэлгээнд хүний оролцоог бууруулж, хиймэл оюун ухаанд суурилсан шийдвэр гаргах боломжийг бүрдүүлж, холбогдох мэдээллийг иргэд, байгууллага, олон нийтэд ил тод мэдээлнэ.					программд хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ тус бүрээр төлөвлөлт, , зарцуулалтыг үнэн зөв тухай бүр оруулж байна. 2021 оны ОНХСангаар хийгдэх ажлуудыг ТБОНӨХБАҮХА тухай хуулийн дагуу цахим тендерийг зарлан зохион байгуулсан байна. Ковид-19 тай холбоотойгоор зарим төсөл арга хэмжээ хэрэгжээгүй болно. ОНХС-ийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж буй ажилд сумын ИТХ-аас хяналтын ажлын хэсэг байгуулан ажлын гүйцэтгэлийн явцад хяналт тавин ажиллаж байна. 2021 оны төсвийг ИТХ-р хэлэлцүүлэн батлуулж 2020 оны гүйцэтгэлийг мөн тайлагнаж ажиллаж байна.	
	2	Төрийн байгууллагын худалдан авч буй бараа, үйлчилгээнд эрэлт, нийлүүлэлт, дотоодын				Ил тод байдал	Төсөвт байгууллагууд хоол хүнс, мах, сүү сүүн бүтээгдэхүүнээ сумынхаа өрхийн үйлдвэрлэгч, ногоочдоосоо цахим тендер зарлан ерөнхий гэрээ байгуулан худалдан авч, мэдээллээ шилэн данс болон mof.gov.mn цахим	100%

		үйлдвэрлэгчдийн зах зээлийн бүтэц, өрсөлдөөний хэлбэр, хүчин чадалд тогтмол судалгаа зохион байгуулж, ерөнхий гэрээ байгуулан, иргэд, байгууллага, олон нийтэд ил тод мэдээлнэ.					хуудасны ОНХСангийн программд хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл арга хэмжээ тус бүрээр төлөвлөлт, , зарцуулалтыг үнэн зөв тухай бүр оруулж, мэдээллийн самбаруудаараа дамжуулан ил тод мэдээллэн, дотоодын үйлдвэрлэл эрхлэгчдээ дэмжин ажиллаж байна.	
3.3.Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, борлуулалтын сүлжээг хөгжүүлж, гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодоос бүрэн хангаж, импортыг орлох болон экспортын баримжаатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.								
3.3.1.Атрын IV аяныг хэрэгжүүлж, тариалангийн тогтвортой үйлдвэрлэлийн хөгжлийг хангаж, бүтээгдэхүүнийг экспортлох, боловсруулах хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, таримлын сэлгээ, тэжээл үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх замаар салбарын бүтээмж, өрсөлдөх чадварыг нэмэгдүүлнэ.	3	Хөрсний үржил шимийг сайжруулах, нэгжийн ургацыг нэмэгдүүлэх зорилгоор бордоог хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгоно	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		53.0 мянган га талбайд бордож ургацын хэмжээг 20 мянган тн. оор нэмэгдүүлнэ. Бордсон талбайн нэгжийн ургацыг 25 хувиар нэмэгдүүлнэ.	2021 оны хаврын тариалтад шаардагдах үр, бордоо, ургамал хамгаалах, бодисын захиалга авч дутагдах үр 9,7тн үр ариутгал тебутин 171тн, булат 68кг, ургамал хамгааллын бодос алмазис 48 кг фенизан 469 л пумасупер 1850л,зингер 3гр раундал 9477л, нийлмэл бордоо 128тн азотын бордоо 14тн, органик 200л, эдагум 2370 л гумат 2320литрийг тус тус захиалсан байна.	70%
	4	Энгийн болон инженерийн хийц бүхий	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн		Усалгаатай тариалангийн	2 аж ахуйн нэгж нийт 2458 га талбайг усалгаажуулах хүчин чадал бүхий услалтын	70%

		услалтын системийг шинээр барьж, сэргээн засварлах замаар усалгаатай талбайн хэмжээг нэмэгдүүлнэ		үйлдвэрийн яам		талбайн хэмжээ 1.5 мянган га-аар нэмэгдэнэ.	системийг ашиглаж байна	
	5	Өвөл, зуны хүлэмжийн цогцолбор аж ахуйнууд байгуулж дотоодын үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, импортыг бууруулна	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Хүлэмжийн цогцолбор аж ахуй байгуулах ТЭЗҮ, зураг төсөл боловсруулна.	ХААЯ-наас хүнсний ногооны тариалант эрхлэдэг 3 өрхөд 30% хөнгөлтэй үнээр зуны хүлэмж олгов	70%
	6	Таримлын үрийн аж ахуйг хөгжүүлж, үрийн чанар, хангамжийг сайжруулна	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		-	Сэлэнгэ аймгийн мэргжилийн хяналтын газарт 9-н Аж ахуй нэгжийг үрийг мэргэжилийн хяналтийн газар хүргүүлэн үрийн дээжийн шинжилгээний хийлгэн сорилд оруулж 98% ургалт сайн гэсэн дүгнэлт гарсан. Шинжилгээгээр орсон сорт: Дархан 144, Бурьяский оститая ХААЯ-наас хөнгөлтэй үнийг иргэн аж ахуй нэгжүүдэд хүргүүлсэн Хамрагдсан 1 ААН, 107 өрх хамрагдлаа. Үрэнд сонгино 2,600кг Сармис 150кг лууван 5,5 кг хүрэн манжин 1 кг,	70%

							шар манжин 0,5гр хөнгөлтэй үнээр олгов.	
	8	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлд хөдөө аж ахуйн зохистой дадал нэвтрүүлнэ	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		-	Сумын хэмжээнд 32 аж ахуйн нэгж, 28 иргэн газар тариалангийн үйлдвэрлэл эрхэлж технологийн горимыг баримтлан үйл ажиллагаа явуулж байна.	30%
	10	Тариалангийн талбайн хөрсний үржил шим, төлөв байдлын мониторинг хийх, хөрсний үржил шимийг нэмэгдүүлнэ	2021-2025	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		-	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэд хөрсний үржил шимийг дээшлүүлэхэд анхааран ажиллаж уламжлалт аргаар бордох болон химийн бордоо хэрэглэж байгаа бөгөөд жил бүр хөрсний дээж авч шинжилгээ өгч байна.	70%
3.3.3.Гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодын үйлдвэрлэлээр бүрэн хангаж, махны экспортын хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	1	Махны нөөц бүрдүүлнэ	2021-2024	Иргэд		Махны 20 мянган тонн хүртэл нөөц бүрдүүлсэн байна.	2021 онд тус сумаас 13000 толгой хонь, 10000 толгой ямаа, 5000 толгой үхрийн мах бэлтгэж, зохих журмын дагуу зах зээлийн шаардлага хангасан мах бэлтгэн нийлүүлсэн байна. Тус суманд ажиллаж буй 2 фермерийн аж ахуй, 8 иргэн төсөвт байгууллагууд, сургууль цэцэрлэгийн хүнсний хэрэгцээнд мал эмнэлгийн гарал үүслийн гэрчилгээтэй, мах, сүү, сүүн бүтээгдэхүүн гэрээ байгуулан, тасралтгүй нийлүүлж байна. -Улаанбаатар хотод зохион байгуулагдсан “Мал-мах-идэш” арга хэмжээнд	70%

							оролцуулахаар 31 малчинд мэдээлэл хүргэж, 11-р сарын 25-наас оролцуулахаар бэлтгэл ажлыг хангуулан, 3 иргэнийг оролцуулав.	
	5	Түүхий сүүний нийлүүлэлтийг сэрүүний улиралд нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	Иргэд		Өвлийн улиралд 16,8 сая литр	Үйлдвэрлэл худалдаанд 16115л сүү, хэрэглээнд 150 л сүү, нийт 16265 л сүүнд цахим гэрчилгээ бичигдэн баталгаажсан.	30%
	6	Хүнсний ногооны хангамж, нийлүүлэлтийг тогтворжуулна	2021-2024	Стандарт, хэмжил зүйн газар		-	Суманд 2 аж ахуйн нэгж, 52 иргэн 25,9 га газарт төмс, хүнсний ногоо тариалж байна. АДРА олон улсын байгууллагын шугамаар Сэлэнгэ-Органик төсөл суманд амжилттай хэрэгжиж байна.	100%
3.3.4.Бэлчээрийг усжуулах, худагжуулах ажлыг үргэлжлүүлэн малын бэлчээрийн нөөцийг нэмэгдүүлэх, хамгаалах, нөхөн сэргээх, тогтвортой байдлыг хангах, малын чанар, ашиг шимийг сайжруулж, малын тоог чанарт шилжүүлж малын генийн санг хамгаалах, биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх,	2	Мал үржүүлэг, технологийн ажил үйлчилгээ	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Малын үржүүлэг, технологийн ажил үйлчилгээний нэгж 5 байгуулна. (24%)	2021 оны хаврын ангилалт үзлэг, ашиг шим тодорхойлох, ээмэгжүүлэх ажлын хүрээнп 17 өрхийн 2600 хонинд ангийн болон хувьсын ангилалт, 860 хурганд үзлэг хийж, нийт 892 хонийг ээмэгжүүлэн бүртгэлжүүлэв. 1 малчны 86 үхэрт хаврын ашиг шим тодорхойлж, ээмэгжүүлэв. МҮТА-ний “Хуурч сүрэг” хоршооны ажил үйлчилгээ хэвийн явагдаж МУСҮТ-тэй бүсийн сумдын үзлэг ангилалт хийж, Цагааннуур сумын 150 үхэр, 300 хонинд зохиомол хээлтүүлэг хийх гэрээ байгуулан ажиллаж байна.	100%

эрчимжсэн мал аж ахуйн салбарын хөгжлийг дэмжиж, “Монгол мал- II” арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	4	Уст цэг тогтоох хайгуул судалгаа, инженерийн хийцтэй худаг шинээр барьж байгуулна	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		200 цэгт уст цэгийн хайгуул хийсэн байна.	2021 онд шинээр иргэд өөрсдийн хөрөнгөөр 3 гүний худаг гаргаж, ашиглаж эхэлсэн байна. Сумын 1 3 дугаар багт 2р улиралд багтаан иргэдээс санал авч багийн иргэдийн нийтийн хурлуудыг зохион байгуулсан. Энэ хүрээнд уст цэг, алслагдсан бэлчээрт уст цэг гаргах саналуудыг авч 2023 оны худалдан авах төлөвлөгөөнд тусган ажиллаж байна.	70%
	5	Тариалангийн бүс нутгийг түшиглэн сүүний үхрийн эрчимжсэн аж ахуйг бий болгоно	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Сэлэнгэ, Дархан-Уул, Төв аймагт нийт 3000 үнээтэй 5 аж ахуйг байгуулна.	Сумын хэмжээнд сүүний чиглэлийн 2 фермер үйл ажиллагаа явуулж байна. Сүүний гарцын хувьд “Хуурч сүрэг” хоршоо сард 1000л сүү боловсруулах хүчин чадалтай сарын борлуулалт 2,6 сая төгрөг байна. Уранцацал ХХК нь сард 1000л сүү боловсруулах хүчин чадалтай сарын борлуулалт нь 3,3 сая төгрөг байна.	100%
	8	Бэлчээрийн ашиглалтыг сайжруулахын тулд гүний худаг болон ус хуримтлуулах бүтээцийг байгуулж, бэлчээрийн нөөц болон	2022-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Үнэлгээ болон инженерчлэлийн судалгааг хийж дуусгана.	2021 онд нийт 8 иргэн өөрсдийн хөрөнгөөр 114521000 төгрөгийн өртөгтэй худаг гаргасан.	70%

		хадлангийн талбайг нэмэгдүүлнэ.						
3.3.5.Бэлчээрийн ашиглалт, хамгаалалт, сайжруулалтын хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, бэлчээрийн доройтол, цөлжилтийг бууруулна.	1	Бэлчээрийн ургамалд хөнөөл учруулж байгаа мэрэгч амьтад, шавжтай байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай аргаар тэмцэнэ	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Бэлчээрийн хөнөөлт үлийн цагаан оготно, царцаатай 1.6 сая га-гаас багагүй талбайд байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай аргаар тэмцэх ажил зохион байгуулсан байна.	Бэлчээрийн ургамалд хор хөнөөлтэй мэрэгч амьтан байхгүй.	100%
3.3.6.Малчдыг дэмжих анхдугаар аян зохион байгуулж, мал сүргийг гэмт халдлагаас хамгаалж, хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд боловсруулах үйлдвэрийг бүсчилсэн байдлаар байгуулан нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэн экспортолж, малчид, иргэдийн орлогыг	1	Малчдын анхдугаар аяныг зохион байгуулна	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Зөвлөгөөн хийж, аяныг эхлүүлэх	Хөдөлмөр халамжийн газартай хамтран “Залуу малчдын зөвлөгөөнийг зохион байгуулж, “Газар тариалангийн бүсэд МАА эрхлэх нөхцөл, боломж” сэдвээр сургалт явуулан, 1-р багийн малчин О.Отгонбаяр, М.Гантөмөр нарын өвөлжилтийн бэлтгэл хангасан байдал, мал маллагааны арга туршлагыг судлан, танилцах аялал зохион байгуулав.	70%
	2	"Монгол малчин" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Малчин өрхийн үйлдвэрлэлийн хэмжээ 10- аас доош хувиар өснө. малчин	-	-

нэмэгдүүлнэ.						өрхийн жилийн дундаж орлого 10-аас доошгүй хувиар нэмэгдэнэ.		
3.3.8.Мал эмнэлгийн тогтолцооны шинэчлэлийг төгөлдөржүүлж, халдварт, гоц халдварт өвчинтэй тэмцэх, гоц халдварт өвчингүй, тайван бүсийг баталгаажуулж, мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний экспортын боломжийг нээнэ.	2	Малын эмч нарыг чадавхижуулж, мал эмнэлгийн үйлчилгээний чанарыг сайжруулна	2021-2024	МЭЕГ, аймгийн МЭГ, МЭҮН-үүд		Сумын мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгжийн чадзавхын суурь судалгааг шинэчилж, хэрэгцээ шардлагыг тодорхойлсон байна.	МЭЕГ-аас зохион байгуулсан МААЭЗЭН төслийн “Мал эмнэлгийн салбарт хийсэн үнэлгээ ба шийдэл” цахим симпозиумд онлайнаар оролцон мейлээр файл хэлбэрээр давтан үзэж бататган авсан ба МЭЕГ-аас зохион байгуулсан онлайн хуралд 2-5 удаа, аймгийн МЭГ-аас зохион байгуулсан онлайн сургалт, хуралд 2-6 удаа, оролцсон.	70%
	3	Мал, амьтны халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлнэ (Мал, амьтны гоц халдварт болон зооноз өвчнөөс бусад)	2021-2024	МЭЕГ, аймгийн МЭГ, МЭҮН-үүд		Мал, маьтны халдварт өвчний голомт, тохиолдлын тоо суурь оноос 0,5-ас доошгүй хувь буурсан байна.	Мал сүргийг гоц халдвартөвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтын ажил 4 дүгээр сараас эхэлсэн ба 127500 толгой мал амьтан хамруулах төлөвлөгөөтэй бөгөөд одоогоор 70,5%-тай байна	70%
	5	Малын бруцеллёз, боом, галзуу зэрэг зооноз өвчнөөс урьдчилан сэргийлнэ	2021-2024	МЭЕГ, аймгийн МЭГ, МЭҮН-үүд		Зооноз өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр хэрэгжүүлж бруцеллёзын	Малын боом өвчнөөс сэргийлэх тарилгад бод 25800, бог 27600 толгой, галзуу өвчнөөс сэргийлэх тарилгад , амьтан 800 толгойг хамруулхаар төлөвлөсөн ба одоогоор 60-80%-тай байна. Бруцеллёз өвчнөөс сэргийлэх тарилгад 62000 богийн төл, 8800 толгой	30%

						халдварын түвшин 0,02, галзуу, боом өвчний голомтын тоо 1% тус тус буурна.	бодын төл хамруулхаар төлөвлөвлөж аймгийн МЭГ-т хүргүүлээд байна.	
3.3.13.Жижиг, дунд үйлдвэр, бизнес эрхлэгчдэд орчин үеийн санхүүжилтийн хэлбэрүүдийг нэвтрүүлж, жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийг төрөөс бизнес инкубацын үйлчилгээгээр бойжуулж, томруулах бодлого хэрэгжүүлнэ.	2	Жижиг, дунд үйлдвэрүүдийг дэмжих, ажлын байр бий болгох, үйлдвэрлэл, үйлчилгээг дэмжих зээл, санхүүжилтийн бодлого хэрэгжүүлнэ	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Бичил, жижиг, дунд үйлдвэрийг хөнгөлөлттэй зээл, санхүүжилтээр дэмжих замаар ажлын байр шинээр бий болгосон байна /шинээр бий болсон ажлын байр 2000/	Ажлын байр дэмжих зээл төрийн банк 20 иргэд 570сая хаан банк 3 188сая ХАА дэмжих зээл хаан банк төрийн банк нийт газар тариалан 5 зээл 89 сая малчид 27 малчин 321 сая тус тус олгосон байна.	70%
	3	Орон нутгийн түүхий эдийн нөөцөд тулгуурлан “Нэг суурин-Нэг бүтээгдэхүүн” аяныг зохион байгуулах тогтолцоог сайжруулах, төр-хувийн хэвшлийн түншлэлээр хэрэгжүүлнэ	2021-2024	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам		Аяныг зохион байгуулна	Авто засвар үйлчилгээний “Овоот” засвар, “Чулуун сондор” супер маркет дэлгүүр тус тус шинээр ашиглалтад орсон.	70%
3.6.Эдийн засгийн өсөлтийг хангахуйц, тээврийн ухаалаг системд суурилсан үндэсний тээвэр, логистикийн сүлжээг байгуулна.								

3.6.1.Эдийн засгийн өсөлтийг хангах, экспортыг нэмэгдүүлэх зам тээврийн сүлжээг өргөжүүлнэ:	6	Дархан-Сэлэнгийн авто замаас Шаамар-Зүүнбүрэн-Цагааннуур-Түшиг-Зэлтэрийн боомт чиглэлийн 120.85 км авто замыг барина.	2021-2023	Зам, тээврийн хөгжлийн яам		Барилгын ажлын гүйцэтгэл 50 хувь	“Монгол ЛЗ зам гүүр ХХК” концессийн гэрээгээр тус чиглэлийн засмал замын гүүр, далангийн ажил бүрэн хийгдэж хучилтын ажил хийгдэхэд бэлэн болсон байна.	100%
3.7.Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын нэгдмэл удирдлага, менежментийн тогтолцоог бэхжүүлж, иргэдийн орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.								
3.7.2.“Цахим Монгол” арга хэмжээний хүрээнд олон улсын геодезийн сүлжээнд холбогдсон, байнгын ажиллагаатай станцуудаас бүрдсэн геодезийн хэмжил зүйн дэд бүтэц, хаягжилтын нэгдсэн системийг монгол орны нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд байгуулж, тэдгээрийн тоон мэдээллийг түгээх тогтолцоог үе шаттайгаар бий болгоно.	5	Улсын хэмжээнд хаягийн мэдээллийн нэгдсэн системийг байгуулж, хэрэглээнд нэвтрүүлнэ.	2020-2024	Барилга, хот байгуулалтын яам, Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар			Шинэчилсэн хаягын мэдээлэлийн санд бүртгэл хийх ажил нийт 85 гудамжнаас 84 гудамж буюу хашааны хаяг 98,8 хувь, нэгж талбар 1360-аас 923 нэгж талбарыг шинэчилсэн бөгөөд 91,2 хувьтай тус тус явж байна.	70%
	6	Улсын хэмжээнд газар зүйн нэрийн тодруулалт хийнэ.	2020-2024	Барилга, хот байгуулалтын яам, Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газар			Сумын хэмжээнд газар зүйн нэрийн тодруулалт хийх ажлыг ажлын хэсгийн ахлагчаар Засаг даргын орлогчоор ахлуулан. байгуулагдаад байна.	30%
3.7.4 Хүн амын нутагшилт,	5	Сумын нутаг дэвсгэрийн	2020-2024	Аймаг, сумын Засаг даргын			Сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө 4 бүлэг	100%

суурьшлын зохистой тогтолцоонд тулгуурлан бүсчилсэн хөгжлийн бодлого, бүс нутгийн оновчтой бүтэц, хөгжлийн ирээдүйтэй сууриныг тодорхойлж, агаарын тээвэр, авто зам, төмөр замын сүлжээнд холбоно.		хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулна.		Тамгын газар			89 заалттай батлуулан ажиллаж байна.	
ДӨРӨВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО								
4.1. “Цахим Монгол”- төрийн шуурхай үйлчилгээ. Цахим хөгжлийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт, удирдлагаар хангаж, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлж, иргэдийн цаг хугацаа, зардлыг хэмнэнэ.								
4.1.1.Төрийн байгууллагын мэдээллийг иргэн, аж ахуйн нэгжээс шаарддаг байдлыг халж, иргэд нэг удаа бүртгүүлээд төрийн цахим үйлчилгээг шуурхай авдаг болох зорилтыг бүрэн хэрэгжүүлж, “Нэг иргэн-нэг бүртгэл” арга хэмжээг үргэлжлүүлэн, төрийн цахим үйлчилгээг нэгдсэн стандартад оруулна.	9	Улсын бүртгэлийн цахим үйлчилгээг өргөжүүлнэ.	2020-2021	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам		Улсын бүртгэлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлэх ажлыг эхлүүлсэн байна.	Улсын бүртгэлийн 14 төрлийн лавлагааг цахимаар олгодог болсон.	100%
	10	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газартай хамтран хаягийн нэгдсэн мэдээллийн сантай болно.	2020-2024	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам		Монгол Улсын иргэний цахим үнэмлэхийн хаяг солих ажлын 50 хувь, үл хөдлөх хөрөнгийн гэрчилгээ солих ажлын 5 хувийг гүйцэтгэсэн байна.	Шинэчилсэн хаягын мэдээлэлийн санд бүртгэл хийх ажил нийт 85 гудамжнаас 84 гудамж буюу хашааны хаяг 100 хувь, нэгж талбар 1360-аас 1360 нэгж талбарыг шинэчилсэн бөгөөд 100 хувьтай тус тус явж байна.	100%

4.1.3.Цахим засаглалын тогтолцоог боловсронгуй болгож, технологийн дэд бүтэц, төрийн цахим үйлчилгээг нэгдсэн бодлого, төлөвлөлттэй хөгжүүлнэ.	1	Төрийн байгууллага хоорондын мэдээллийн урсгалыг цахимжуулж, албан хэрэг хөтлөх, албан бичиг солилцоог цахим хэлбэрт бүрэн шилжүүлж, албан бичиг солилцооны цахим систем хөгжүүлнэ.	2021-2022	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар		-	Засаг даргын Тамгын газрын албан хэрэг хөтлөлт, албан бичиг солилцоонд Able, Төрийн байгууллагын цахим шуудан email.gov.mn цахим систем ашиглаж байна.	100%
	3	Төрийн цахим үйлчилгээний e-Mongolia платформын ашиглалтыг нэмэгдүүлэх, иргэдэд танин мэдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	2020-2024	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар		Цахим үйлчилгээний нэгдсэн платформоор дамжуулан үйлчилгээ авч буй иргэдийн тоог 200 000-р нэмэгдүүлсэн байна.	Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем e-Mongolia апплекейшнийг 106 иргэний гар утсанд суулган бүртгэл үүсгэх, нэвтрэх, лавлагаа мэдээлэл авах зааварчилгааг өгсөн.	70%
	6	Иргэдэд тоон гарын үсэг олгож, цахим харилцаанд оролцох боломжийг бүрдүүлнэ.	2020-2024	Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар		-	Цахим хөгжлийн багц хууль буюу Цахим гарын үсгийн тухаяхууль, Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хууль, Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хууль, Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулиуд нь 2021 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдөр	30%

							батлагдсан бөгөөд 2022 оны 05 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөх болсноор суманд 2022 оны 05 дугаар сарын 09-ний өдрөөс эхлэн олгож эхлэлээ. Сумын 280 иргэнд тоон гарын үсгийг олгоод байна.	
4.1.4.Төрийн үйлчилгээнд мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн дэвшил, инновац нэвтрүүлэх замаар бүтээмж, үр ашгийг дээшлүүлнэ.	1	Төрийн байгууллагаас цахим хэлбэрээр үзүүлж байгаа үйлчилгээг төрийн үйлчилгээний e-Mongolia платформд холбоно.	2020-2024	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар		Хоёр шатлалт 80 үйлчилгээ шинээр оруулсан байна.	2020 оны 05 дугаар сараас эхлэн төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системд холбогдож 181 төрлийн лавлагаа мэдээллийг иргэдэд олгох боломжтой болсон. 2022 оны эхний хагас жилийн байдлаар 321 иргэн операторoор дамжуулан лавлагаа, мэдээлэл авсан байна.	100%
4.1.10.Төрийн албаны хүний нөөцийн удирдлагын мэдээллийн санг цалингийн нэгдсэн системтэй холбож, орон тоо, цалин хөлсний зардлын төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтыг сайжруулна.	1	Төрийн албаны хүний нөөцийн удирдлагын мэдээллийн санг цалингийн нэгдсэн системтэй холбож, орон тоо, цалин хөлсний зардлын төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтыг сайжруулна.	2021-2024	Сангийн яам		ТАХНУМС-ээс ЦНС-лүү шилжсэн байдал	Нийт 8 төсөвт байгууллагын ХНУМС-д бүртгэлтэй 206 төрийн албан хаагчдын мэдээллийг шалгаж ТАЦНС-тэй холбож, ТАЦНС-ээр дамжуулан цалингийн олгож, орон тоонд хяналт тавин цалин хөлсний төлөвлөлтийг оновчтой болгон ажиллаж байна.	100%
4.2. Мэргэшсэн, хариуцлагатай төрийн алба. Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны давхардлыг арилгах, төрийн чиг үүргийн уялдааг хангах замаар бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой, цомхон болгоно.								

4.2.1.Төрийн бүх шатанд байгаа авлигыг таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлж, авлигын гэмт хэргийн хөөн хэлэлцэх хугацааг нэмэгдүүлж, төр иргэдийн мэдээлэл солилцох тогтолцоог боловсронгуй болгоно.	1	Төрийн бүх шатанд байгаа авлигыг таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлж, авлигын гэмт хэргийн хөөн хэлэлцэх хугацааг нэмэгдүүлж, төр иргэдийн мэдээлэл солилцох тогтолцоог боловсронгуй болгоно.	2021-2024	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам		Төрийн бүх шатанд байгаа авлигыг таслан зогсоох, урьдчилан сэргийлэх хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.	Хөрөнгө орлогын мэдүүлэг гаргах 12 албан тушаалтныг 02 дугаар сарын 15-ны дотор буюу хуулийн хугацаанд нь гаргуулж, Нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн 2 этгээдийн хувийн ашиг сонирхолын урьдчилсан мэдүүлгийг зохих журмын дагуу хянуулсан. Хувийн ашиг сонирхолын болон хөрөнгө орлогын мэдүүлэг гаргах талаар 1 удаагийн сургалт, 4 удаагийн цахим сурталчилгааг зохион байгуулсан. Авлига ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх , авлигын хор аюулыг ухуулан таниулах, соён гэгээрүүлэх ажлын хүрээнд “Зөв зөвд шударга зөв” нөлөөллийн аянд нэгдэж аяны талаарх мэдээллийг иргэдэд цахимаар хүргэсэн.	100%
4.2.2.Төрийн захиргааны байгууллагад чиг үүргийн иж бүрэн шинжилгээ хийж, чиг үүргийг оновчтой болгож, ажил үүргийн давхцалыг арилгах бодлогын шинэчлэлийг эхлүүлнэ.	3	Төрийн байгууллагад "цалингийн нэгдсэн систем”-ийг нэвтрүүлнэ.	2021-2024	Сангийн яам		Төрийн байгууллагад "цалингийн нэгдсэн систем”-ийг нэвтрүүлсэн байдал	2020 оны 10 сараас хойш 2021 оны 6 сар хүртэл ТАЦНС-ийн сургалтанд хамрагдаж 8 төсөвт байгууллагуудын төрийн албан хаагчдын цалинг цалингийн нэгдсэн системээр дамжуулан олгож, ажил үүргийн давхцалыг арилгаж, бодлогын шинэчлэлт хийж, цалин хөлсний мэдээллийг ажилчдын мэйл хаяглуу сар бүр тогтмол илгээн өөрчлөлтийг тухай бүр хийн ажиллаж байна.	100%

4.2.5.Төрийн албан хаагчийн үйл ажиллагааг үнэлэхдээ ажлын гүйцэтгэл, үйлчлүүлэгчийн үнэлгээ, ёс зүй, сахилга хариуцлагыг шалгуур болгож, ёс зүйн зөрчил гаргасан төрийн алба хаагчид хүлээлгэх хариуцлагыг чангатгана.	1	Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулах батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх журмыг шинэчилнэ.	2021-2024	Засгийн газрын хэрэг Эрхлэх газар		Журмыг шинэчилсэн байна	Засгийн газрын 2020 оны 218 дугаар тогтоолоор батлагдсан Төрийн жинхэнэ албан хаагчийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө боловсруулж батлах, ажлын гүйцэтгэл, үр дүн, мэргэшлийн түвшинг үнэлэх журмын дагуу төрийн захиргааны албан хаагчидтай гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулан батлаж, хагас жилээр биелэлтийг дүгнээд байна.	100%
4.2.6.Төрийн албаны хүний нөөцийг чадавхжуулж, төрийн албан хаагчийн сургалтын байгууллагын материаллаг орчныг сайжруулж, орчин үеийн шаардлагад нийцсэн сургалтын орчин, дэд бүтэц бий болгоно.	1	Төрийн албан хаагчдад зориулсан сургалт судалгаа, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж, сургалтын хөтөлбөр, агуулгыг шинэчилж, онлайн хэлбэрт шилжүүлнэ.	2021-2024	Удирдлагын академи		Сургалт, судалгаа, зөвлөх үйлчилгээний чанарын индекс, 20 хувь	Төрийн албаны зөвлөлөөс зохион байгуулсан 11 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 42 төрийн албан хаагч цахимаар хамрагдсан.	100%
4.2.7.Бүх нийтэд хүний эрх, жендэрийн боловсрол олгох үндэсний тогтолцоог хөгжүүлж, жендэрийн тэгш	1	Төрийн албан хаагчдын жендэрийн талаарх ойлголт, мэдлэгийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	Жендэрийн үндэсний хороо		Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь 25	Сумын жендерийн салбар хороог байгуулан жилийн ажлын төлөвлөгөө баталсан. Төлөвлөгөөний дагуу жендерийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай мэдээллийг цахим орчинд сурталчиж байна.	100%

байдлыг хангах бодлого баримтална.							Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ажлын алба, Засаг даргын Тамгын газраас Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган сумын төсөвт байгууллагуудын албан хаагчдад “Жендэрийн тухай ойлголт”, “Төрийн захиргаан дахь жендэрийн асуудал” сэдвийн хүрээнд мэдээлэл хүргэж ажиллаа. Сумын эмэгтэйчүүдийн салбар зөвлөлөөс “Эмэгтэйчүүдийн хүчирхийллийг таслан зогсоох, охид эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах” өдрийн хүрээнд Жендэрт суурилсан хүчирхийллийн эсрэг 16 хоногийн нөлөөллийн аяныг зохион байгуулан ажиллалаа.	
4.3. Амар тайван, аюулгүй нийгэм. Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдлыг хангана.								
4.3.2.Дэвшилтэт технологи бүхий камержуулалтын нэгдсэн системийг нэвтрүүлж, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан зогсоох цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлснээр гэмт хэрэг, зөрчлийн	2	Гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг криминологи дүн шинжилгээ судалгаанд суурилан явуулж гадаад дотоодын байгууллагуудтай хамтран ажиллана.	2021-2024	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам		Тодорхой төрлийн гэмт хэргийн криминологи судалгаа хийгдсэн байна. Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн сурагчдад гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан	Цар тахалтай холбоотойгоор олон нийтийг хамарсан сургалт, зөвлөгөөн зохион байгуулагдаагүй. Сумын ГХУСАЗЗөвлөл 05.20-ны өдөр хуралдаж жилийн ажлын төлөвлөгөөг баталсан. Төлөвлөгөөний дагуу салбар зөвлөлийн цахим хуудсаар дамжуулан Гэр бүлийн хүчирхийллийн эсрэг, Хүүхэд хамгааллын тухай, Малын хулгайн эсрэг, Гэмт хэргээс	100%

гаралтыг бууруулж, нийтийн хэв журам, аюулгүй байдлыг хангана.		Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн сурагчдад гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр сургалт зохион байгуулах арга хэмжээ авна.				сэргийлэх чиглэлээр сургалт явуулна.	урьдчилан сэргийлэх талаар мэдээллүүдийг тогтмол хүргэж байна. ЕБС-ийн 5-11-р ангийн сургачдын дунд “Оролцоод хөгжье" хүүхдийн цахим чуулганыг зохион байгуулж сумын Хэсгийн төлөөлөгч О.Мөнхболд хүүхдүүдэд гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмж хүргэлээ.	
4.3.4.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, түүнтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлнэ.	5	Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисоос урьдчилан сэргийлэх сургалтын нэгдсэн хөтөлбөр боловсруулж, хөтөлбөрийн дагуу сургалт зохион байгуулна.	2020-2024	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах зөвлөл		Сургалтын нэгдсэн хөтөлбөр боловсруулж батлуулсан байна.	Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисоос урьдчилан сэргийлэх мэдээллийг цахим хуудас, зар мэдээллийн самбарт байршуулан иргэдэд сурталчилсан.	70%
4.3.5.Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртөж хохирохоос урьдчилан сэргийлэх, нөлөөллийн арга хэмжээг төр, хувийн	1	Хүүхэд эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртөж хохирохоос урьдчилан сэргийлэх соён	2020-2024	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам		2020 оны хэрэгжилтийн үр дүнг 2021 оны өсөлт бууралт, үр дүнтэй харьцуулан тооцно.	Хүүхэд эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртөж хохирохоос урьдчилан сэргийлэх талаарх 3 мэдээлэл бэлтгэн сумын албан ёсны цахим хаягаар дамжуулан иргэдэд хүргэсэн.	70%

хэвшлийн түншлэлд тулгуурлан өргөжүүлнэ.		гэгээрүүлэх арга хэмжээг төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн түншлэлд тулгуурлан өргөжүүлнэ.						
4.6. Батлан хамгаалах. Монгол Улсын батлан хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлж, үндэсний язгуур ашиг сонирхолд тулгуурласан мэргэжлийн, чадварлаг зэвсэгт хүчнийг хөгжүүлнэ.								
4.6.1. Хугацаат цэргийн алба хаасан иргэдэд төрийн албанд орох, шатлан дэвших, сурч боловсрох, хөдөлмөр эрхлэх, нийгмийн халамж хүртэх давуу эрх олгох эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгоно	2	Хугацаат цэргийн алба хаасан иргэдэд төрийн албанд орох, шатлан дэвших, сурч боловсрох, хөдөлмөр эрхлэх, нийгмийн халамж хүртэх давуу эрх олгох талаар холбогдох хуулиудад өөрчлөлт оруулах замаар эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.	2020-2024	Батлан хамгаалах яам		Холбогдох хуульд өөрчлөлт оруулах төслийг боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлсэн байна.	Төрийн албаны тухай хуулийн 22.1.6-д зааснаар хуулийн дагуу цэргийн жинхэнэ алба хаах үүргээ биелүүлсэн 1 иргэн төрийн захиргааны, 1 иргэн улс төрийн албан хаагчаар ажиллаж байна.	100%
4.6.3. Орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлж, дайчилгааны	1	Аймаг, нийслэлийн орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөлтийг	2020-2024	Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар		Аймаг, нийслэлийн орон нутгийн хамгаалалтын 22 төлөвлөгөөг	Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөг аймгийн цэргийн штабт хянуулж аймгийн Засаг даргаар батлуулсан.	100%

төлөвлөлтийг шинэчилнэ.		боловсронгуй болгох, хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хяналт тавина.				хянаж, тодотгол хийгдэнэ.		
4.6.8."Хүүхэд, залуучуудад эх оронч үзэл төлөвшүүлэх арга хэмжээ"-ийг хэрэгжүүлж, "Оюутан-цэрэг" сургалтад суралцагчдын тоог нэмэгдүүлнэ.	1	Бүх шатны боловсролын байгууллагын хүүхэд, залуучуудад эх оронч үзэл төлөвшүүлэх сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулна.	2020-2024	Батлан хамгаалах яам, Зэвсэгт хүчний жанжин штаб		Хүүхэд, залуучуудыг сургалт, сурталчилгаанд хамруулж, аймаг нийслэлд цэрэг спортын "Дөл" цогцолбор тэмцээнийг зохион байгуулна.	Аймгийн Засаг даргын нэрэмжит Цэрэг-Спортын "Дөл" тэмцээн 05.29-ний өдөр суманд зохион байгуулагдаж Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн 3 бүлгийн 33 сурагч оролцсон. Мөн бүсийн тэмцээнийг сумандаа зохион байгуулж 3 сумын 36 сургач оролцсон.	100%
ТАВ. НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО								
5.1.Ногоон хөгжил. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялгийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.								
5.1.5.Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг 8.6 хувьд хүргэж, мод тарьж ногоон хөгжилд хувь нэмэр оруулсан иргэд, аж ахуйн нэгжид мөнгөн урамшуулал олгох хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.	3	Ойн тухай хууль, тогтоомжийн хэрэгжилтэд тавих хяналтыг сайжруулан, ойн арчилгаа, цэвэрлэгээний арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2020-2024	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам		32.0 мян.га ойд арчилгаа, цэвэрлэгээ хийсэн байна.	Ойн мэргэжлийн ААН-үүд өөрийн хөрөнгөөр 2021 онд хийх ойжуулалтыг 2020-2021 онд үйлдвэрлэлийн огтлолтоор мод бэлтгэл хийсэн талбайд, аймгийн БОАЖГазрын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийсэн ойжуулалтыг 2012 онд ойн хээрийн түймэрт өртсөн болон ойн цэвэрлэгээний унанга ихтэй талбайд хийж гүйцэтгүүлсэн. Тус суманд ААНБайгууллага өөрийн хөрөнгөөр Шинэбадрах ХХК 48.6 га, Бүтээлийн нуур	70%

							ХХК 24.5 га тус тус ойжуулалтыг гүйцэтгэсэн байна. Улсын төсвийн хөрөнгөөр Ойн хүрэм ХХК 70га-д ойжуулалт хийсэн.	
5.1.11.“Хөх морь” төслийн хүрээнд гадаргын усны хуримтлал бий болгон усан хангамжийг нэмэгдүүлэх Орхон-Онги, Хэрлэн-Тоонот төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төслийг боловсруулан төслийн байгууламжийн ажлыг эхлүүлнэ.	2	Гол, горхи, булаг, шанд, рашааны ундаргын эхийг хамгаалах ажлыг эрчимжүүлж, гол мөрний болон хур бороо, цас, мөсний усыг хуримтлуулах, усан сан, хөв, цөөрөм байгуулна.	2020-2024	Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар		Хөв цөөрмийг 3-аас доошгүй газарт шинээр байгуулах, 120-аас доошгүй булаг шандны эхийг хашиж хамгаалсан байна.	Цагааннуур сумын Оргих 1-р багийн Нянгай амны Нянгайн рашааны эхийг хамгаалалтыг сэргээн шинэчилэх ажлыг аймгийн БОАЖГ-ын 2020 оны Байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх зардлаар гүйцэтгэх ажлын хүрээнд 1-р багийн иргэн Б.Батхүү, Б.Отгонбаяр нартай байгуулсан гэрээг гүйцэтгэхэд мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч хамтарч Нянгай рашаан булгийн эхийг 300 метр модон шонгоор тойруулан төмөр тороор хашаажуулах ажлыг 4 сая төгрөгийн төсвөөр хийсэн. Сумын ИТХурлаар Нянгай рашааныг тусгай хамгаалалтад оруулахаар саналыг хэлэлцэж байна. Ламхайн булгийн ундаргыг хамгаалах үүднээс нурж муудсан хашааг байгаль хамгаалагчид өөрсдийн санаачлагаар засаж янзалсан.	70%

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН 2020-2021 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ДҮНГИЙН НЭГТГЭЛ /2022 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН БАЙДЛААР/

2022.06.10 Цагааннуур сум

Зорилт арга хэмжээ	Заалт	2022 он /хувь				Дүн
		0	30	70	100	
НЭГ.“КОВИД-19” ХАЛДВАРТ ЦАР ТАХЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ БОДЛОГО						
Зорилт 1	8			4	4	85
Дүн	8			4	4	85
ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО						
Эрүүл мэнд	16		2	6	8	76.3
Биеийн тамир, спорт	3				3	100
Боловсрол	19	1	1	6	11	81,5
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал	17	4	1	3	9	67,1
Үндэсний бахархал, өв соёл	1				1	100
Дүн	56	5	4	19	35	88,3
ГУРАВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО						
Санхүү, төсвийн зохицуулалт	4				4	100
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр	21	1	3	13	4	66,6
Дэд бүтэц	4		1	1	2	75
Дүн	29	1	4	14	10	80,5
ДӨРӨВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО						
“Цахим Монгол”-төрийн шуурхай үйлчилгээ	7		1	1	5	85,7
Мэргэшсэн, хариуцлагатай төрийн алба	5				5	100
Амар тайван, аюулгүй нийгэм	3			2	1	80
Батлан хамгаалах	3				3	100
Дүн	18			3	14	91,4
ТАВ.НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО						
Ногоон хөгжил	2	2		2		70
Дүн	2	2		2		70
Нийт дүн	**113**	**9**	**8**	**42**	**62**	**83,0**

НЭГТГЭЛ ХИЙСЭН: ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Д.АЛТАНЗОРИГ

ХЯНАСАН: ЗАСАГ ДАРГА Ц.БАЯНБААТАР